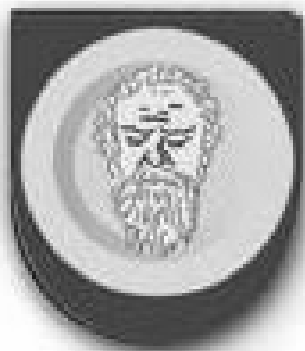

RAPORT O STANIE GMINY I MIASTA ZDUNY

URZĄD GMINY I MIASTA ZDUNY

Rynek 2
63-760 Zduny

**RAPORT POWSTAŁ W RAMACH PRAC DORADCZYCH
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA KSZTAŁCENIA I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH**

Grudzień 2003

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.1. Historia Miasta i Gminy	6
1.2. Zduny dzisiaj	7
2. ŚRODOWISKO NATURALNE	8
2.1. Flora i fauna. Tereny chronione	8
2.2. Warunki glebowe	13
2.3. Warunki wodne	14
2.4. Warunki klimatyczne	16
3. DEMOGRAFIA	17
3.1. Liczba i struktura ludności	17
3.2. Sieć osadnicza	19
3.3. Bezrobocie	19
4. BUDŻET GMINY	23
4.1. Bilans dochodów i wydatków budżetowych	23
4.2. Dochody	25
4.3. Wydatki	30
5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	31
5.1. Przedsiębiorcy	31
5.2. Rolnictwo	32
6. MIENIE KOMUNALNE	35
7. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	37
7.1. Sytuacja mieszkaniowa	37
7.2. Wodociągi	37
7.3. Kanalizacja	38
7.4. Gospodarka odpadami stałymi	39
7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą	40
7.6. Telefonizacja	40
7.7. Drogownictwo i komunikacja	40
7.8. Usługi dla ludności	40
8. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY	41
8.1. Pomoc społeczna	41
8.2. Bezpieczeństwo na terenie Gminy	43
8.3. Ochotnicza Straż Pożarna	43
9. SŁUŻBA ZDROWIA	45

9.1. Zachorowalność	45
10. OŚWIATA, KULTURA I SPORT	46
10.1. Przedszkole	46
10.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne	47
10.3. Kultura i sport	49
11. PROMOCJA GMINY I ATRAKCJE TURYSTYCZNE	51
11.2. Infrastruktura turystyczna	51
ZAŁĄCZNIK. PORÓWNANIE SYTUACJI GMINY ZDUNY Z WYBRANYMI GMINAMI WOJ. WIELKOPOLSKIEGO	52
1. Analiza porównawcza na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS	52
12. SPIS TABEL	58
13. SPIS WYKRESÓW	59

WSTĘP

Projekt opracowania kompleksowego, strategicznego programu rozwoju gminy obejmuje dwa etapy. Pierwszym z nich jest przygotowanie Raportu o Stanie Gminy i Miasta, a drugim – dokumentu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta.

Celem przygotowania niniejszego Raportu było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy i Miasta Zduny. Zgromadzone zostały szczegółowe dane o poszczególnych aspektach funkcjonowania Gminy według stanu na dzień opracowywania Raportu, jak również za kilka lat wstecz. Dzięki temu istnieje możliwość dokonania analizy historycznej, czyli porównania poziomu rozwoju Gminy na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Raport pokazuje także pewne trendy rozwojowe i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji strategii, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Raport zawiera analizę następujących obszarów działalności Gminy:

- środowisko naturalne
- demografia i rynek pracy (w tym bezrobocie)
- finanse Gminy (szczegółowa analiza budżetu gminy w ostatnich 5 latach).
- działalność gospodarcza
- warunki życia mieszkańców (w tym sytuacja mieszkaniowa, wodociągi i kanalizacja, drogi, gospodarka odpadami)
- pomoc społeczna
- ochrona zdrowia
- bezpieczeństwo publiczne
- oświata
- kultura, sport i rekreacja
- promocja i turystyka.

Analiza zgromadzonych danych pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron) Gminy, jak i pewnych braków i problemów. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować planując dalszy rozwój Gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców i przyjezdnych, a więc zwiększenia atrakcyjności Gminy.

Informacje zebrane i przeanalizowane w niniejszym dokumencie pochodzą z wielu źródeł i są wynikiem prac szerokiego grona osób, reprezentujących:

- Urząd Gminy i Miasta w Zdunach
- Zdunowski Ośrodek Kultury
- Bibliotekę Publiczną Gminy i Miasta Zduny
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
- Posterunek Policji w Zdunach
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zdunach
- Przedszkole Publiczne
- Szkoły Podstawowe i Gimnazjum
- Powiatowy Urząd Pracy

- Powiatowy Zarząd Dróg w Krotoszynie

Dla opracowania Raportu szczególnie cenne okazały się rozmowy przeprowadzone z pracownikami Urzędu Miejskiego i jednostek jemu podległych oraz szereg dokumentów, udostępnionych przez Urząd i będących w jego posiadaniu, takich jak sprawozdania z wykonania budżetu Gminy, sprawozdania z działalności poszczególnych jednostek gminnych, czy też materiały informacyjno-promocyjne na temat Gminy.

Prace nad niniejszym Raportem były realizowane na podstawie umowy, zawartej między Gminą i Miastem Zduny a Stowarzyszeniem Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Historia Miasta i Gminy

a) Historia Miasta

O dawności zasiedlenia świadczą ślady odkryte na grodzisku Piaski, które pochodzą z przełomu X/XI w. Zduny były księżęcą wsią służebną, której mieszkańcy obok rolnictwa zajmowali się garncarstwem i budową umocnień grodów.

Prawa miejskie nadał Zdunom książę kaliski Bolesław Pobożny, przywilejem z 1262 r. Według innych źródeł, Zduny wyniesione zostały do rzędu miast w 1267 r. poprzez ówczesnego ich właściciela, biskupa wrocławskiego Tomasza II.

Od początku XVI w. dobra zdunowskie wraz należącymi nich wsiami: Borownicą, Chachalnią, i Perzycami były własnością królewską i wchodziły w skład starostwa odolanowskiego.

Około 1518 r. Zduny znalazły się w zastawie, a następnie w posiadaniu Anny Jutrowskiej, właścicielki pobliskiego Jutrosina i Kobylina.

W ciągu XVI w. dobra zdunowskie dzielone były między różnych właścicieli. W 1633 r. nabył je w całości Piotr Sieniuta, który w 1637 r. uzyskał od Władysława IV przywilej lokacyjny i założył dla uchodźców protestanckich ze Śląska Nowe Zuny, zwane Zdunami Niemieckimi. Były one położone na wschód od średniowiecznego miasta, zwanego odtąd Zdunami Polskimi lub Starymi.

Wkrótce liczba nowo przybywających uchodźców wzrosła tak bardzo, że w 1647 r. Sieniuta założył trzecie miasto, nazywając je od swojego nazwiska Sieniutowem.

Obydwa nowe miasta obdarowane zostały prawami miejskimi, a przybysze uzyskali od właściciela miasta zapewnienie swobód religijnych, a także liczne uprawnienia gospodarcze.

W taki sposób od II połowy XVII w. na terenie dzisiejszych Zdun istniały trzy miasteczka: Stare Zduny z katolickimi i polskimi mieszkańcami, Zduny Niemieckie i Sieniutowo z mieszkańcami protestanckimi – Niemcami. Każde z nich miało swój magistrat, kościół i ratusz.

W 1684 r. Rafał Leszczyński połączył Zduny Niemieckie i Sieniutowo w jedno miasto, które ostatecznie połączone zostały ze Zdunami Polskimi przez księcia Aleksandra Józefa Sułkowskiego, prawdopodobnie w roku 1761.

Wielkim atutem Zdun było ich dogodne położenie na szlaku komunikacyjno – handlowym, prowadzącym z Torunia i centralnej Polski na Śląsk i dalej na zachód Europy. W XVII i XVIII w. Zduny należały do najbardziej przemysłowych miast w województwie kaliskim.

Pomyślny rozwój miasta trwał aż do II rozbioru Polski. Do tego czasu stał zawsze w Zdunach pewien oddział wojska, sprowadzony tu w 1746 r. przez Sułkowskich. Ciekawostką jest, że w

1780 r. dowódcą garnizonu zdunowkiego był porucznik Madaliński, późniejszy bohater powstania kościuszkowskiego.

W roku 1793 Zuny znalazły się pod zaborem pruskim. Stopniowo następował upadek handlu i rzemiosła, malało zatrudnienie, a czasem miasteczko utraciło status ośrodka nadgranicznego.

Jeszcze w I połowie XIX w. mieszkańcy w dużym stopniu trudnili się sukiennictwem, później garbarstwem i produkcją wyrobów tytoniowych, a następnie szewstwem.

Znaczną rolę odegrał udział Zdun w ruchu patriotycznym.

1.2. Zduny dzisiaj

Zduny położone są w południowej części Wysoczyzny Kaliskiej, 7 km na południe od Krotoszyna, na granicy historycznej Wielkopolski i Śląska. Administracyjnie – leżą w zachodniej części woj. Wielkopolskiego, przy granicy z woj. Dolnośląskim.

Obecnie powierzchnia gminy Zduny wynosi 85,20 km², a liczba jej mieszkańców – 7063 osoby. Zduny są gminą miejsko-wiejską. W jej skład wchodzi 1 miasto (4600 mieszkańców) oraz 6 wsi sołeckich z przysiółkami: Baszków, Bestwin, Chachalnia, Konarzew, Perzyce, Ruda.

Gmina ma niezłe rozwiniętą infrastrukturę komunalną i dogodne połączenie komunikacyjne z największymi okolicznymi miastami. Największym zakładem jest Cukrownia S.A. „Zduny”, a w rejestrach gospodarczych figuruje kilkadziesiąt większych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych. W mieście działają także Bank Spółdzielczy oraz ekspozytura PKO BP. Na granicy Wielkopolski i Śląska, przy drodze krajowej nr 440, zmotoryzowanych turystów obsługuje stacja benzynowa Petrochemii Płock.

Gmina ma charakter rolniczy, z gospodarstwami indywidualnymi. Najwięcej jest gruntów IV – VI klasy – dlatego preferuje się raczej gospodarkę hodowlaną.

2. ŚRODOWISKO NATURALNE

2.1. Flora i fauna. Tereny chronione

Administracyjnie Gmina należy do powiatu ziemskiego krotoszyńskiego; graniczy z następującymi gminami:

- od zachodu i południa – z gminami: Cieszków (powiat milicki) Jutrosin (powiat rawicki)
- od północy – z gminami: Kobylin, Krotoszyn
- od wschodu – z gminą Sulmierzyce

Gmina posiada typowy, o łagodnej rzeźbie terenu krajobraz rolniczy. Dominują pola i powierzchnie zajęte przez lasy. Te ostatnie stwarzają dogodne warunki do występowania licznej zwierzyny łownej oraz do zbieractwa runa leśnego. Lasy Baszkowa i Konarzewa znane są wielu myśliwym, również spoza granic Polski.

Krajobraz rolniczy Zdun upiększają dworskie parki krajobrazowe w Baszkowie i Konarzewie. Około 4 km na północny zachód od Zdun, przy szosie prowadzącej z Konarzewa do Baszkowa położony jest rezerwat florystyczny Baszków. Innym ciekawym obszarem jest torfowisko, położone w podmokłym obniżeniu, niedaleko szosy Baszków – Konarzew, rezerwat ściśły „Mszar Bogdanie”, bór mieszany sosnowo – świerkowy, bagienny i cenne skupiska torfowcowe.

Obszar leśny położony między gajówką Helenopol, a szosą Chachalnia – Chwaliszew, projektowany jest na rezerwat częściowy „Cienista Buczyna” – dominuje tu kwaśna buczyna niżowa, rosną lasy grądowe, buk zwyczajny, dąb szypułkowy i brzoza brodawkowa.

W okolicach Zdun istnieją warunki do zakładania stawów. W zachodniej części gminy, obok kompleksów leśnych występują duże powierzchnie łąk oraz sąsiadujące z nimi stawy.

Pod względem geograficznym wschodnia część gminy należy do subregionu -Wał Krotoszyński, natomiast zachodnia do subregionu Kotlina Kobylańska, w stosunku do których jednostką nadrzędną jest region Wysoczyzna Kaliska.

Pod względem klimatycznym Gmina znajduje się w krainie należącej do „Regionu Śląsko - Wielkopolskiego”.

a) Rezerваты przyrody

- **Baszków** - florystyczny, 3,97ha. Gmina Zduny. Nadleśnictwo Krotoszyn. Utworzony w 1959r na terenie O.Ch.K. Baszków – Rochy. Celem jego utworzenia było zachowanie stanowiska gatunku chronionego bardzo rzadkiej w Wielkopolsce paproci – długosza królewskiego *Osmunda regalis*. Na obszarze rezerwatu występują zubożałe, młodociane fitocenozy olsu torfowego *Sphagno squarrosi – Alnetum*, z udziałem m.in. *Sphagnum squarrosum*, *Sphagnum palustre* i *Sphagnum girgenschnii*, *Calamagrostis canescens* i ww. chroniony długosz królewski. Część rezerwatu zajmuje spinetyzowane, przesuszone, degradacyjne postacie fitocenozy olsu torfowego z dużą ilością orlicy *Petridium*

aquilinum. Gatunek ten zagraża istnieniu długosza królewskiego. Na obrzeżach rezerwatu występują typowe siedliska boru mieszanego.

- **Mszar Bogdaniec** – leśny, 21,98ha. Gmina Zduny. Nadleśnictwo Krotoszyn. Na terenie O.Ch.K. Baszków – Rochy. Utworzony w 1995r. Obejmuje podmokłą rynną terenową poniżej szosy Baszków – Konarzew. Występują tu fragmenty olsu torfowego *Sphagno squarrosi* – *Alnetum*, wilgotnego boru mieszanego sosnowo – świerkowego *Calamagrostio villosae* – *Pinetum*, płaty boru bagiennego *Vaccinio uliginosi* – *Pinetum* oraz monokultury sosnowe, sadzone na siedliskach boru mieszanego. Inne gatunki drzew na terenie rezerwatu to: świerk, olsza czarna, na dużych powierzchniach nasadzono też obumierającą brzozę *Betula verrucosa*, pojedynczo *Betula pubescens*. Występują tu też fitocenozy zbiorowisk torfowisk niskich i przejściowych: *Carici* – *Agrostietum caninas*, *Eriophoro* – *Sphagenetum recurvi*, *Junco* – *Molinietum* oraz szczególnie cenne skupienia *Sphagnum* – *Juncetum bulbosi*, porastające odkryte, mokre podłoża w dołach po eksploatacji torfu.

Gatunki chronione na terenie rezerwatu to: widłak goździsty *Lycopodium clavatum* i rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*. Oprócz roślin prawnie chronionych występują tu interesujące gatunki torfowiskowe: wełnianki *Eriophorum angustifolium*, *Eriophorum vaginatum*, wążkrota *Hydrocotyle vulgaris*, turzyca sina *Carex canescens*, turzyca gwiazdkowa *Carex stellulata*, sit drobny *Juncus bulbosus*. Miejsce lęgowe ptaków wodno – błotnych.

b) Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu „Baszków – Rochy”

Obszar ten obejmuje kompleksy leśne uroczyska Baszków i Rochy oraz łąki w dolinie rzeki Borownicy. Powierzchnia obszaru wynosi 2500ha, z czego ok. 80% stanowią lasy. W obrębie O.Ch.K. Baszków – Rochy lasy są najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego. Lasy skupiają się w dwóch uroczyskach – Baszków i Rochy. Najlepiej zachowane, w tym zbliżone do naturalnych fitocenozy leśne występują w leśnictwie Baszków. Są to głównie grądy *Galio silvatici-Carpinetum*, acidofilne dąbrowy *Calamagrostio-Quercetum*, *Molinio-Quercetum*, *Betulo- Quercetum roboris*, bory *Leucobryo-Pinetum* i olsy *Ribo nigri-Alnetum* i *Sphagno-Alnetum*. Są tu też niewielkie fragmenty dobrze zachowanych buczyn *Luzulo pilosea-Fagetum* oraz wilgotnych borów mieszanych zbliżonych do *Calamagrostio villosae-Pinetum*. Dzięki wprowadzeniu sosny na obce jej siedliska wytworzyły się tu fitocenozy reprezentujące kontynentalny bór mieszany *Pino-Quercetum*.

Obok roślinności leśnej na omawianym obszarze warte omówienia są zbiorowiska związane ze stawami rybnymi i łąkami. Brzegi stawów porastają zbiorowiska szuwarowe, głównie zespół manny mielec *Glycerietum maximae*, zespół jeżogłówki gałęziastej *Sparganietum erecti* oraz trzcinnicowiska *Phragmitetum communis*. Interesujące jest tu występowanie szuwaru halofilnego *Scirpium maritimi*. Po okresowych spuszczeniach wód ze stawów na ich zamulonym dnie rozwijają się zbiorowiska terofitów, z udziałem m.in. uczepa zwisłego *Bidens cernuus*, uczepa trójlistkowego *Bidens tripartitus*, szczawiu morskiego *Rumex maritimus*, jaskra jadowitego *Ranunculus sceleratus* i pięciornika niskiego *Potentilla supina*. Flora naczyniowa Obszaru Chronionego Krajobrazu Baszków

– Rochy jest bardzo zróżnicowana. Wynika to ze specyficznego położenia przy granicy Niziny Wielkopolskiej z Doliną Baryczy i Niziną Śląską, naturalnego zróżnicowania siedlisk, a także przemian antropogenicznych roślinności. Występuje tu aż 19 gatunków prawnie chronionych roślin z czego 12 podlega całkowitej ochronie gatunkowej.

Powyższy obszar chroniony jest bardzo cenny pod względem faunistycznym. Szczególnie cenna jest fauna stawów rybnych z dobrze rozwiniętą roślinnością szuwarową jak np. na stawach Trafary, Odstawnik, Węgielnik. Stawy rybne, po spuszczeniu wody służą jako miejsce wypoczynku i żerowania ptaków w czasie migracji, głównie dla ptaków siewkowatych.

Jesienią i zimą pola między Rochami i Baszkowem są miejscem żerowania gęsi zbożowych *Anser fabalis*, które mają swoje noclegowiska na stawach rybnych w dolinie Baryczy oraz Rochach. Znaczne powierzchnie łąk między Zdunami, Piaskami i Rochami są miejscem żerowania licznych bocianów białych. Ich gniazda znajdują się w Piaskach, Kolonii Baszków, Baszkowie oraz Rochach. Pola uprawne, dzięki znacznej mozaice upraw, są dogodnym lęgowiskiem dla przepiórki.

c) Pomniki przyrody

- 326 dębów szypułkowych
- dąb szypułkowy
- aleja dębowa

d) Ukształtowanie powierzchni

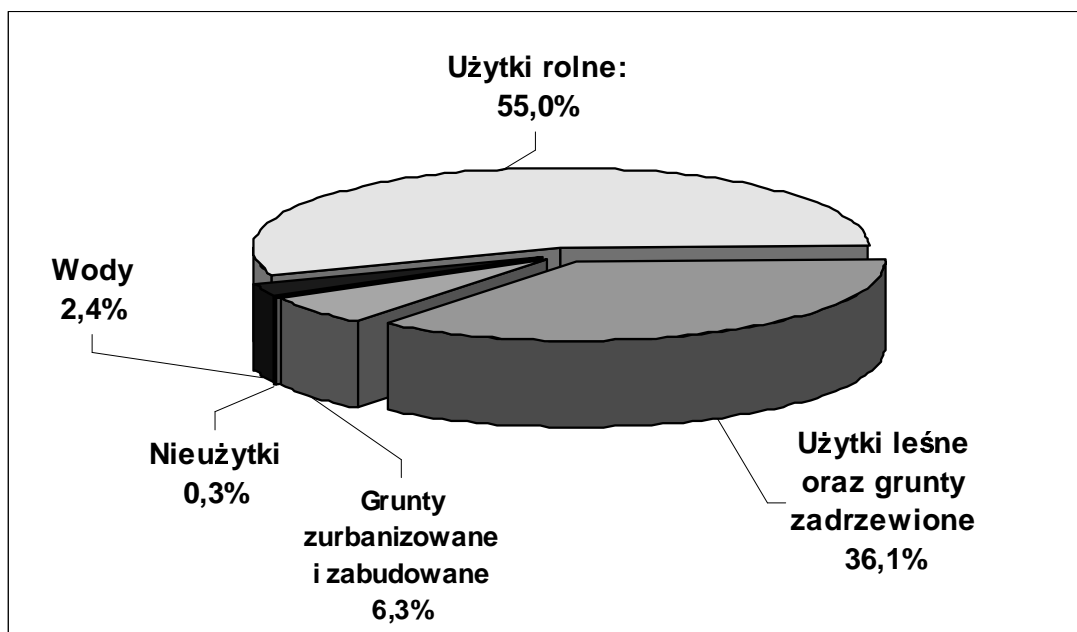
Miasto Zduny, leżące na wschodnim stoku Wału Krotoszyńskiego, w obecnych granicach administracyjnych rozciąga się na wysokości od 119,12 m n.p.m. (w północno – zachodniej części miasta) do 157,9 m n.p.m. (w południowo – wschodniej jego części). Teren opada łagodnie w kierunku zachodnim, jedynie w południowo – wschodniej części miasta znajduje się kilka pagórków o łagodnych stokach. Najniższym obszarem jest fragment południowo – zachodniego jej krańca, posiadający wysokość nieco poniżej 100 m n.p.m., zaś najwyższy punkt znajduje się na wale moreny czołowej na południe od wsi Chachalnia (przy wyrobisku) i ma wysokość 175,17 m n.p.m.

Na ostateczne ukształtowanie dzisiejszej rzeźby terenu decydujący wpływ miał peryglacjalny proces denudacyjny. Spowodował on złagodzenie moreny czołowej. Proces denudacyjny polega na niszczeniu wszelkich wyniosłości powierzchni ziemi i przenoszenia skał pochodzących z niszczenia w inne miejsca, co może doprowadzić do powstania równiny denudacyjnej. Peryglacjalny cykl denudacyjny panował na tym terenie w czasie zalegania na Pomorzu lądolodu zlodowacenia Wisły (bałtyckiego, północnopolskiego, Würm). W zimnej porze roku panowały procesy mrozowe, natomiast w cieplejszym okresie na rozmarzających obszarach (nawet o słabym nachyleniu) następowało spełzywanie zboczy. W wyniku peryglacjalnego procesu rzeczno ukształtowała swój wygląd terasa środkowa, na której później utworzyły się wydmy śródlądowe. Wygląd dzisiejszych dolin rzecznych Bojownicy, Orli i Żydowskiego Potoku oraz ich terasy zalewowe powstały ostatecznie w wyniku holocenijskiego procesu rzeczno.

e) Użytkowanie gruntów

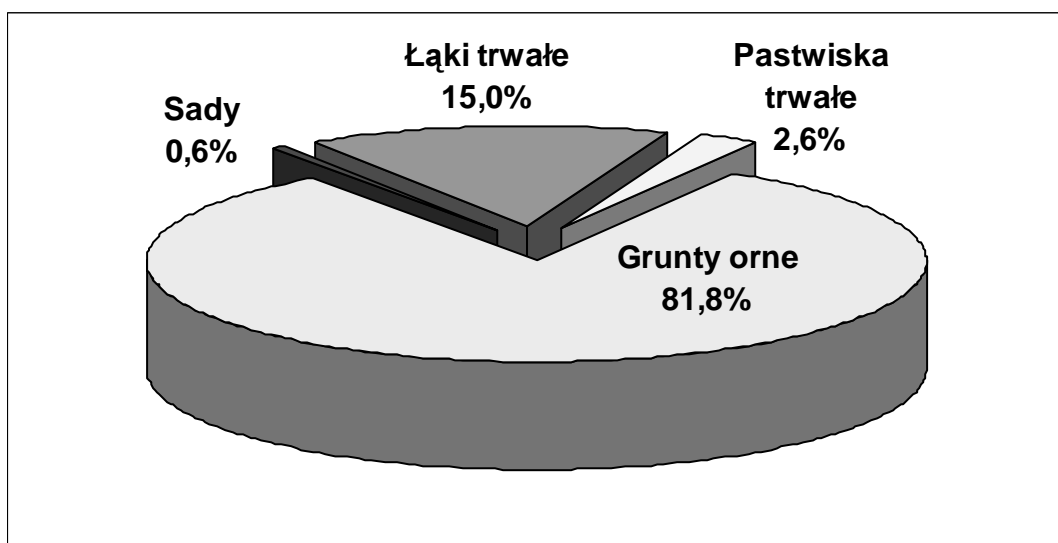
Powierzchnia Gminy wynosi 8520 ha, w tym użytki rolne zajmują 55%, a tereny leśne i zadrzewione - aż 36,1%. Szczegółowe dane na temat struktury gruntów przedstawiono na wykresie.

Wykres 2.1. Rodzaje gruntów w gminie Zduny

Z powyższych danych wynika, że Gmina ma charakter leśno-rolniczy. Odsetek powierzchni zalesionych wynosi 36,1% i jest dużo wyższy od średniej krajowej, równej 28%. Z drugiej strony odsetek użytków rolnych zajmujących 55% gruntów jest niższy od średniej dla Polski, wynoszącej 59%.

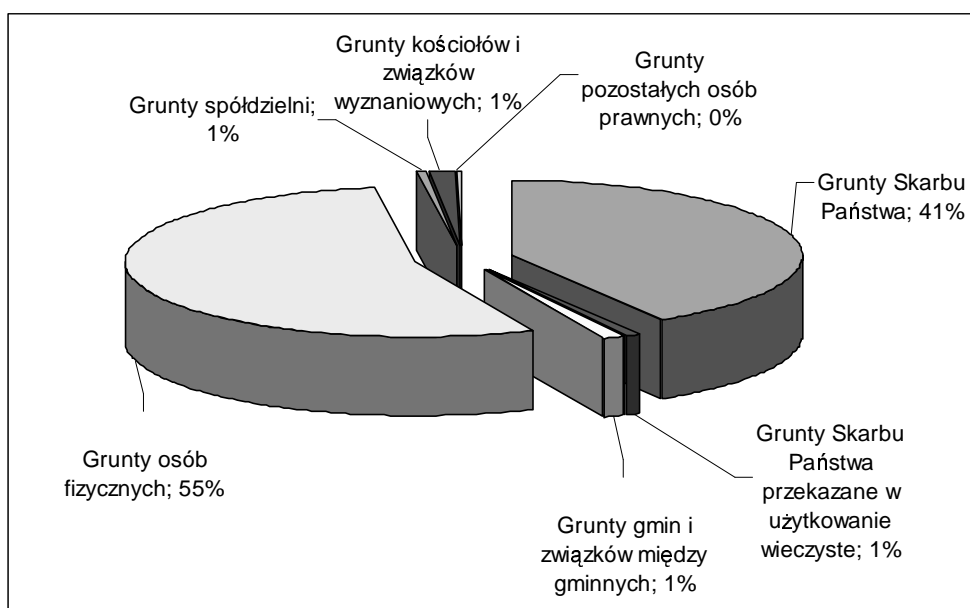
Wykres.2.2. Struktura gruntów rolnych w gminie Zduny

Powyższy wykres przedstawia strukturę zagospodarowania gruntów rolnych. Grunty orne stanowią aż 81,8% wszystkich gruntów. Na łąki i pastwiska trwałe przeznaczono w sumie 17,6% gruntów, a na sady stosunkowo niewiele, bo zaledwie 0,6%.

Struktura własności gruntów, w gminie jest dosyć typowa, bowiem ponad 41% terenów (dokładnie 3532 ha) stanowią grunty Skarbu Państwa. Są to przede wszystkim powierzchnie leśne (grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego – 3241 ha). Do osób fizycznych należy 4.636 ha, z czego ponad 96% stanowią grunty, wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Niewielki odsetek terenu (w sumie około 0,32%) należy do innych podmiotów. W ujęciu graficznym dane te zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 2.3. Struktura własności gruntów w gminie

2.2. Warunki glebowe

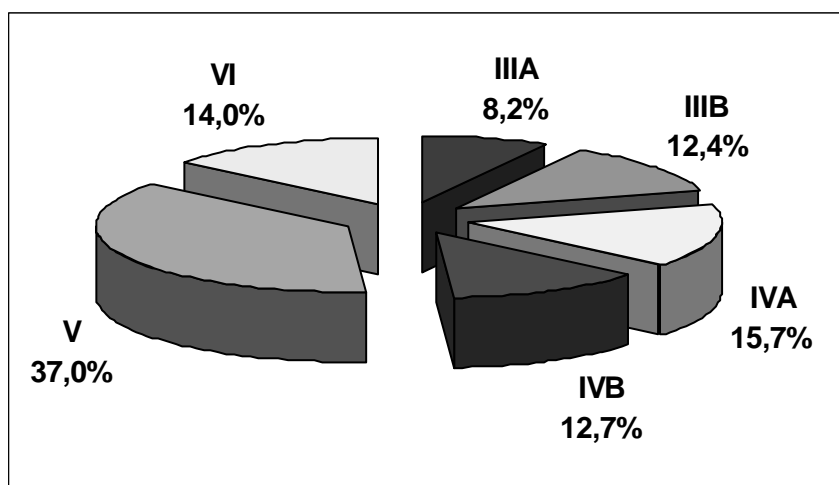
W gminie Zduny dominują gleby średniej jakości, co świadczy o potencjalnie dość dobrych możliwościach produkcji rolnej na tym terenie. Przeważają tu gleby płowe i brunatne wylugowane, wytworzone z piasków gliniastych leżących na glinach.

Wszystkie gleby miasta i gminy Zduny można podzielić na dwie grupy. Do pierwszej należą użytkowane rolniczo gleby o naturalnych cechach genetycznych, stanowiące około 52% powierzchni tego terenu. Natomiast drugą grupę stanowią gleby antropogeniczne, zajmujące procentowo niewielką przestrzeń (około 6,4% powierzchni). Pozostałą część stanowią przede wszystkim gleby leśne.

Na obszarze miasta i gminy Zduny wyróżniono następujące rzędy gleb: brunatnoziemne, bielicoziemne, semihydrogeniczne i pobagiennie. W rzędzie gleb brunatnoziemnych występują dwa typy gleb: gleby brunatne i gleby płowe.

Syntetyczne zestawienie jakości gleb w Gminie przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 2.4. Klasy gruntów ornych

Analiza jakości gruntów rolnych według klas pozwala na stwierdzenie, że na terenie gminy nie ma w ogóle gruntów klasy II, a grunty klas III zajmują sporo, bo aż 20,6% ogólnej powierzchni upraw. Grunty klasy III i IV łącznie stanowią połowę areалу upraw co oznacza, że Zduny należą do gmin dość dobrze obdarzonych przez naturę w tym względzie. Zostało to również potwierdzone w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. W „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” zaliczono obszar gminy i miasta Zduny jako należący do powiatu krotoszyńskiego do kategorii II, którą opisano w sposób następujący:

„Pośrednie obszary wiejskie, zdominowane przez gospodarkę rolną, słabo rozwijające się ekonomicznie, o wyższej niż przeciętnie w województwie gęstości zaludnienia..” Ze względu na charakter gospodarki rolnej strategia wojewódzka określa Zduny jako obszar o rolnictwie bardzo intensywnym, o wysokim stopniu powiązania z rynkiem (typ IV)

2.3. Warunki wodne

Wody powierzchniowe tego terenu są bardzo ubogie, a jego cechą charakterystyczną jest całkowity brak jezior. Dopiero budowa przez człowieka stawów wzbogaciła krajobraz Zdun. Pod tym względem Zduny nie posiadają jednak potencjału do rozwoju rekreacji i wypoczynku nad wodą.

Przez miasto i gminę przepływa ze wschodu na zachód rzeka Borownica, która odprowadza swe wody do rzeki Orli, będącej prawym dopływem Baryczy. Obszar źródłiskowy tego cieku znajduje się na rzędnej około 165 m n.p.m., w odległości ca 17 km od ujścia do Orli. Średni przepływ Bojownicy jest bardzo mały i wynosi 0,015 m³/s. Prowadzone przez nią wody ze względu na duże zanieczyszczenie należą do wód pozaklasowych. Pozostałe wody płynące, których niewielkie odcinki znajdują się w północno – wschodniej części gminy Zduny to: Orla i Żydowski Potok. Średni przepływ Orli z wielolecia wynosi 4,47 m³/s, natomiast Żydowskiego Potoku 0,137 m³/s. Pola i łąki odwadniane są przez rowy melioracyjne, które także zalicza się do cieków wodnych.

Wody stojące

Wody stojące gminy to stosunkowo duże stawy hodowlane o założeniu półnaturalnym. Większymi z nich są: Trafary, Węgielnik, Staw Dziesiąty, Odstawnik oraz Zespół stawów Górnych i Dolnych, w dolinie Bobrownicy, w rejonie wsi Rochy. Te ostatnie stawy pochodzą z XIX w. Pozostałe powstały w latach powojennych. Ponadto, we wschodniej części miasta Zduny znajdują się dwa stawy także o założeniu półnaturalnym, a w zachodnim fragmencie kilka zarastających zbiorników wodnych, które przedtem również służyły do hodowli ryb.

Wykaz stawów i oczek wodnych

1. Państwowy Zakład Budżetowy „Stawy Milickie” w Rudzie Sułowskiej, Zakład Rybacki w Stawnie
Stawy Rybne Rochy
  - staw Górny - 17,30ha
  - staw nr10 - 1,43ha
  - staw Dolny - 17,70ha
  - staw nr 6 - 0,56ha
  - tarliska - 0,28ha
  - magazynowy - 0,13ha
  - staw nr 4 - 5,30ha
  - staw Pręczków - 3,75ha
  - staw Węgielnik - 14,00ha
  - staw Odstawny - 8,45ha

-
2. Szyrner Czesław
    - staw rybacki – 1,45ha – Ruda
  3. Voelkel Monika
    - staw rybacki – 0,09ha – Chachalnia
  4. Majchrzak Marian
    - staw rybacki – 0,0624ha – Konarzew
  5. Stanisławski Marian
    - staw rybacki – 0,5ha – Zduny
  6. Biliński Krzysztof
    - staw rybacki – 0,5ha – Zduny
  7. Polski Związek Wędkarski sekcja Zduny
    - staw rybacki – 0,7ha – Zduny

2.4. Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym Gmina znajduje się w krainie należącej do „Regionu Śląsko - Wielkopolskiego”. Dominują w nim wpływy oceaniczne. Region ten wyróżnia się stosunkowo małymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza. Charakterystycznymi cechami są również wczesna wiosna, długie lato oraz krótka i łagodna zima z nie długo leżącą pokrywą śnieżną.

Poniżej przedstawiono zestawienie ważniejszych danych klimatycznych charakterystycznych dla obu krain klimatycznych

Tabela 2.1. Dane klimatyczne dla gminy Zduny

Wyszczególnienie	
średnia temperatura roczna	8,0 - 8,3°C
średnia temperatura stycznia	-1,5°C
średnia temperatura lipca	18°C
średnia ilość dni pogodnych	62 dni
średnia ilość dni pochmurnych	108 dni

Na terenie Gminy dominują wiatry z kierunku, zachodniego, południowo-zachodniego i południowego.

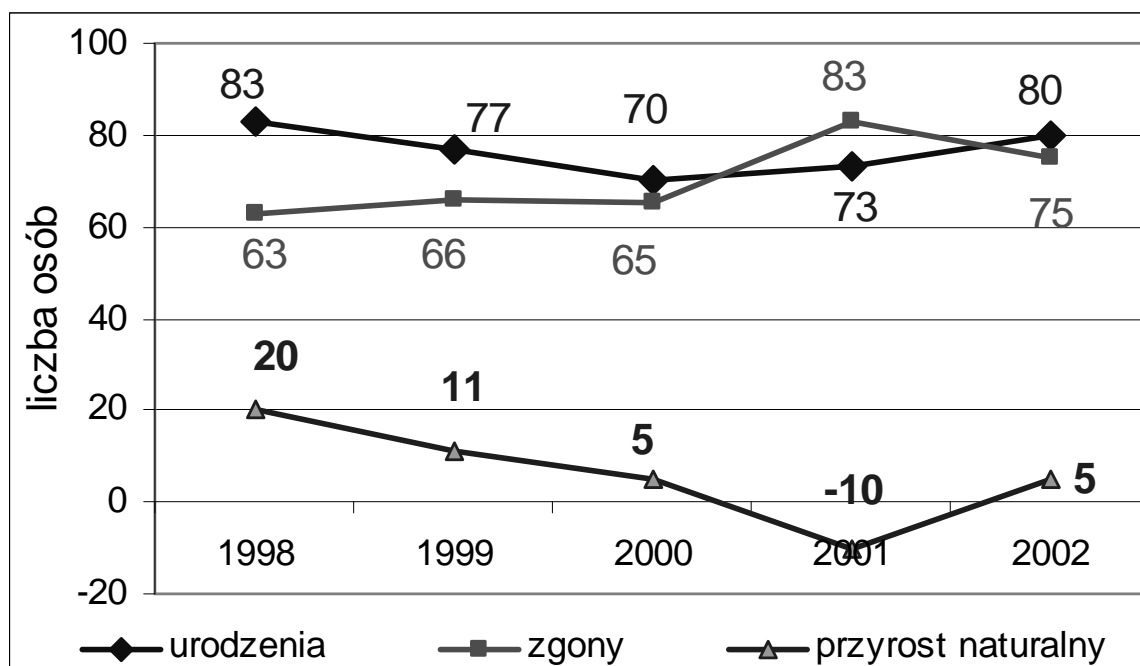

3. DEMOGRAFIA

3.1. Liczba i struktura ludności

Na terenie gminy Zduny mieszka 7052 osób (stan na 31 grudnia 2002 roku). Liczba mieszkańców Gminy w ostatnich pięciu latach zmieniła się nieznacznie, wzrosła bowiem o 73 osoby, czyli o 1,04 %

Wykres 3.1. Zmiany liczby ludności gminy (l. osób)

Współczynnik przyrostu naturalnego (mierzony przyrostem naturalnym na 1 tysiąc mieszkańców) w ostatnich kilku latach był dość wysoki – w 1998 roku wyniósł 20, w 1999 roku 11, w 2000 roku 5, w 2001 roku – 10, a w 2002 roku 5. Średnia dla całego omawianego okresu wyniosła 6,2. Współczynnik ten jest zbliżony średniej krajowej, która w ostatnich 3 latach wynosiła około zera na tysiąc mieszkańców. Należy zaznaczyć, że istniejące różnice między przyrostem naturalnym w poszczególnych latach nie wpływają generalnie na znaczące zmiany populacji w gminie, czego dowodem są dane na poniższych wykresach.

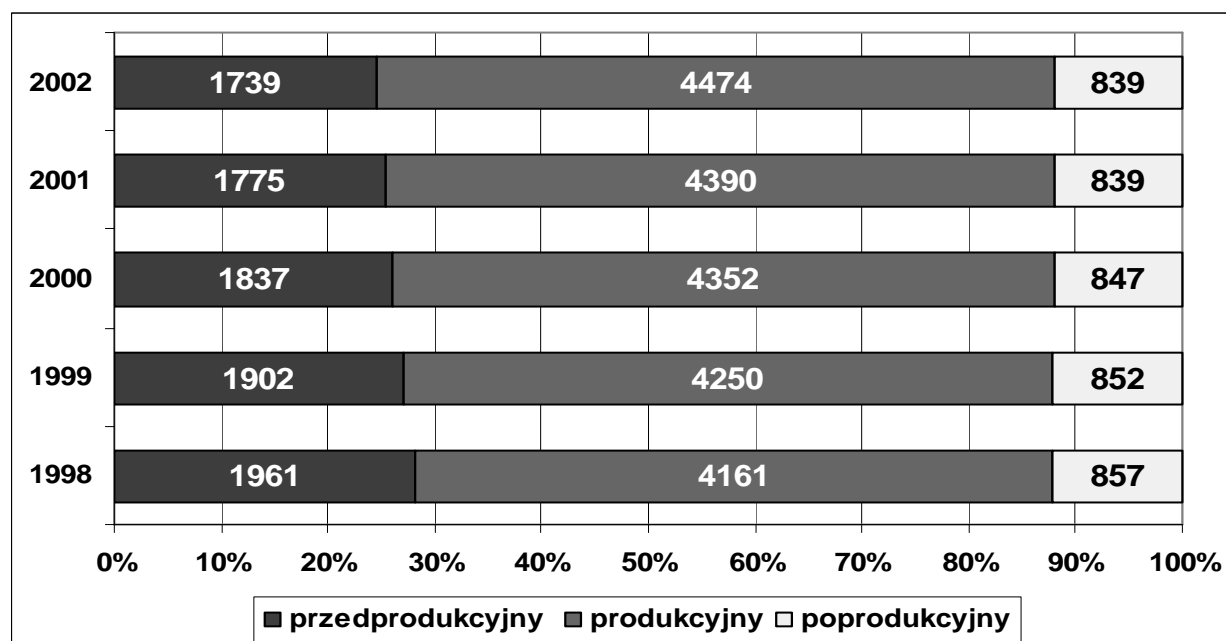
Dane na temat struktury wiekowej ludności zaprezentowano w kolejnych tabelach.

Tabela 3.1. Struktura ludności Gminy według grup wiekowych w 2002 r.

KATEGORIE	2002		
	OGÓŁEM	Kobiety	Mężczyźni
	%	%	%
1. MIESZKAŃCY RAZEM	100,0%	100,0%	100,0%
2. DZIECI 0 - 2 LAT	3,2%	3,4%	3,0%
3. DZIECI 3 - 6 LAT	4,7%	4,5%	4,9%
4. DZIECI 7 - 16 LAT	16,7%	16,8%	16,7%
5. LUDNOŚĆ 17 - 19	5,8%	5,7%	5,8%
6. LUDNOŚĆ 20 - 24	9,6%	8,8%	10,3%
7. LUDNOŚĆ 25 - 39	19,9%	18,7%	21,1%
8. LUDNOŚĆ 40 - 59	26,7%	26,2%	27,3%
9. LUDNOŚĆ 60 - 64	2,9%	2,9%	2,9%
10. LUDNOŚĆ 65 - 69	3,0%	3,3%	2,7%
11. LUDNOŚĆ 70 - 79	4,8%	6,0%	3,7%
12. LUDNOŚĆ 80 +	2,6%	3,6%	1,5%

Mimo znacznego przyrostu naturalnego społeczeństwo Gminy, podobnie jak całego kraju, powoli się starzeje - odsetek osób do 19 roku życia zmniejszył się w ostatnich pięciu latach z 34,2% do 30,4%). Udział osób w wieku 20-65 lat wzrósł z 55,4% do 59,1%, natomiast udział osób powyżej 65 roku życia zmniejszył się minimalnie z 10,5% do 10,4%.

Wykres 3.2. Ludność gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny (l. osób)

Na tle kraju miasto charakteryzuje wyższy niż przeciętny udział ludności w wieku produkcyjnym. Podczas gdy średnia krajowa ludności w wieku produkcyjnym nie przekracza 61%, Zduny w 2002 r. posiadały w tej grupie wiekowej 63,4% ludności. Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi znacząco wpływa na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wejście na rynek pracy kolejnych roczników „wyżu demograficznego” (osoby urodzone na początku lat 80-tych), przy tendencjach wzrostowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej, a z drugiej strony, przy recesji gospodarczej – jak to jest obecnie - może spowodować wzrost bezrobocia. Trzeba również zauważyć, iż od kilku lat wzrasta skłonność młodych ludzi do emigrowania z mniejszych miast i wsi do większych ośrodków. Niekorzystnym zjawiskiem jest przy tym zdecydowanie większa mobilność osób lepiej wykształconych, co sprawia, że ogólny poziom wykształcenia mieszkańców nie ulega znaczącej poprawie.

3.2. Sieć osadnicza

Podstawową jednostką osadniczą jest miasto Zduny, które są największym skupiskiem ludności. Pozostałe największe miejscowości to:

- Zduny (miasto) - 4528
- Baszków (sołectwo) - 828
- Konarzew (sołectwo) - 601
- Bestwin (sołectwo)- 263
- Pyrzyce (sołectwo) - 250
- Chachalnia (sołectwo) - 192
- Ruda (sołectwo) - 157
- Siejew (przysiółek) – 98
- Dziewiąte (przysiółek) - 31
- Ostatni Grosz (przysiółek) – 19
- Trzaski (przysiółek) - 18
- Piaski (przysiółek) – 5

3.3. Bezrobocie

Stopa bezrobocia w gminie i mieście Zduny kształtowała się na następującym poziomie:

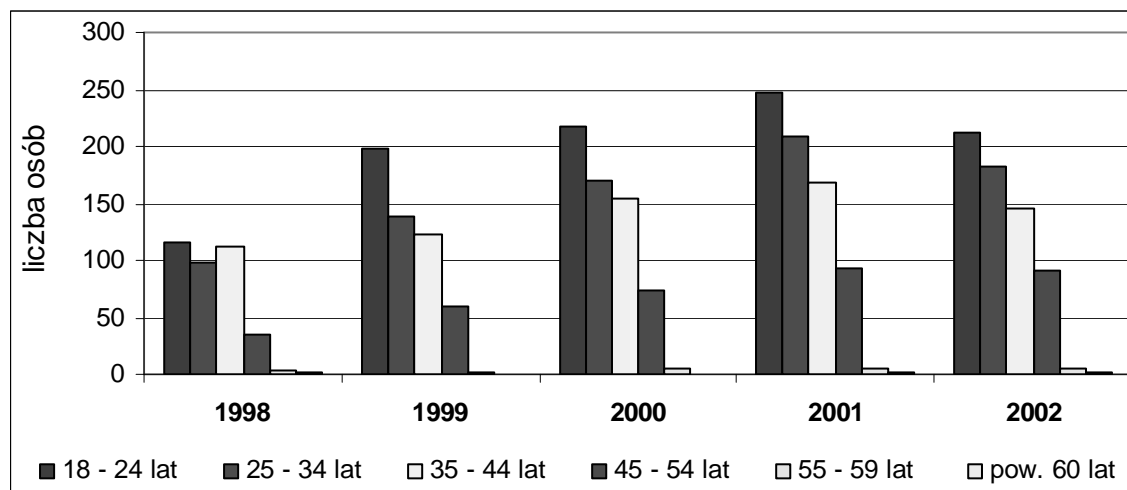
- 1998 r. – 12,1%
- 1999 r. - 14,8%
- 2000 r. – 17,3%
- 2001 r. – 20,2%
- 2002 r. – 20,4%,

Dokładna analiza bezrobocia przeprowadzana została według następujących kryteriów:

- wieku bezrobotnych
- czasu pozostawania na bezrobociu
- wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych
- stażu pracy bezrobotnych.

a) Struktura wiekowa osób bezrobotnych

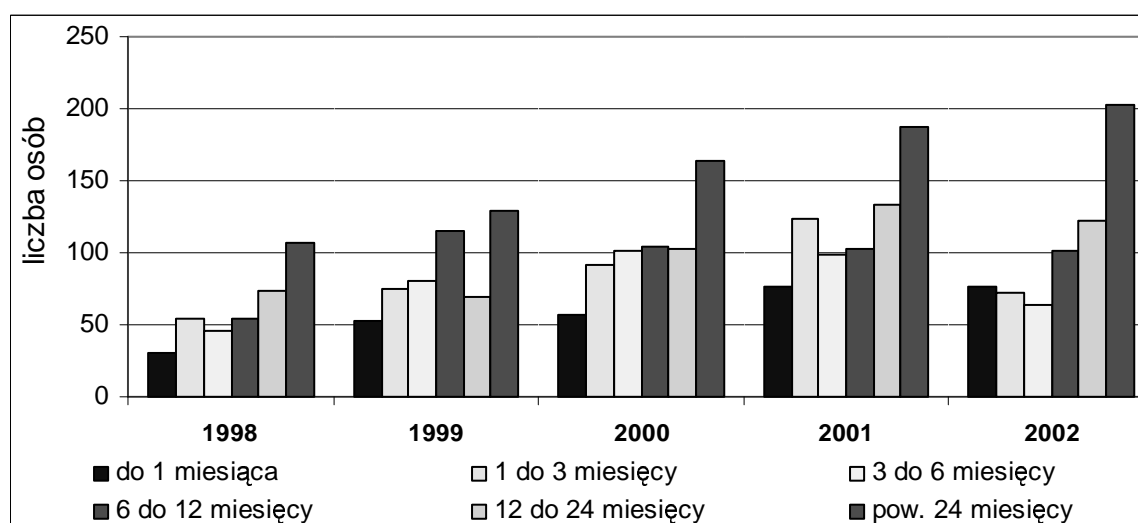
Wykres 3.3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych

W ciągu ostatnich 5 lat proporcje między grupami wiekowymi osób bezrobotnych uległy zmianom. Udział bezrobotnych w wieku 35-44 lata spadł – z 30,7% do 22,7% (w liczbach bezwzględnych jednak osób takich przybyło), natomiast wzrósł udział osób w wieku 45-54 lata – z 9,6% do 14,4%. Przeważnie największe bezrobocie jest wśród osób młodych - do 24 roku życia - stanowią oni często ponad 40% ogółu bezrobotnych. W Zdunach jest takich osób wśród ogółu bezrobotnych 33,2%. Niestety, liczba bezrobotnych zwiększyła się w każdym przedziale wiekowym, z tym że procentowo najbardziej w przedziale 18-24 lata – o 96 osób, oraz w przedziale 25-34 lata – o 85 osób.

b) Czas pozostawania na bezrobociu

Wykres 3.4. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu

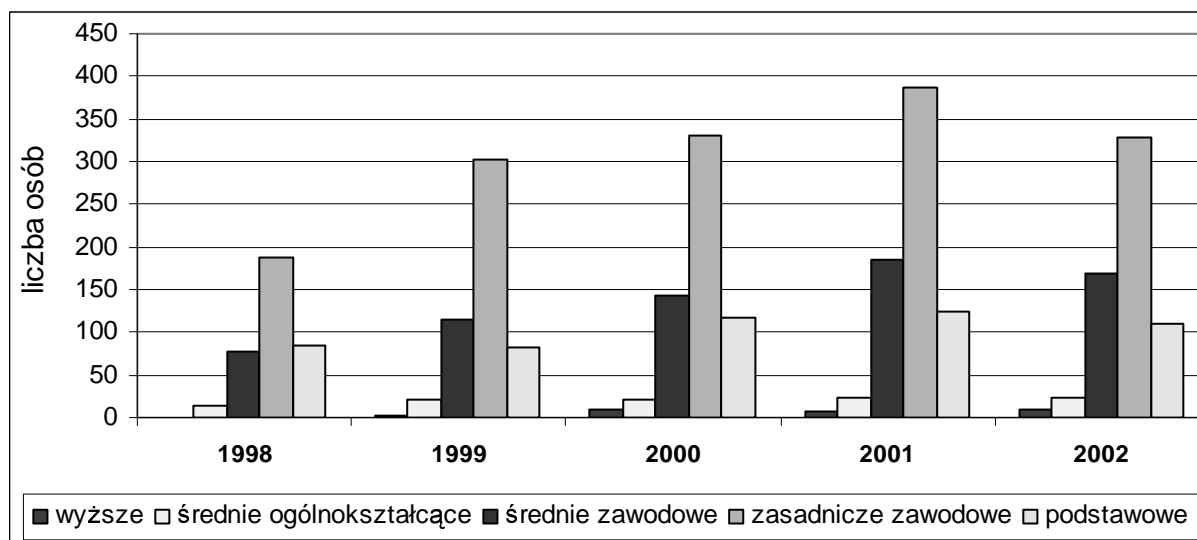

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby długotrwale bezrobotnych - powyżej 24 miesięcy. Podczas gdy w 1998 roku było ich jeszcze 107 (29,3%), to w 2002 roku już 203 (31,8%). Proporcje udziałów poszczególnych grup uległy następującym zmianom:

- bezrobotni do 1 miesiąca – wzrost udziału z 8,5% do 11,9% (z 31 do 76 osób)
- bezrobotni od 1 do 3 miesięcy – spadek udziału z 14,8% do 11,3% (wzrost z 54 do 72 osób)
- bezrobotni od 3 do 6 miesięcy – spadek udziału z 12,6% do 10% (wzrost z 46 do 64 osób)
- bezrobotni od 6 do 12 miesięcy – wzrost udziału z 14,8% do 15,8% (z 54 do 101 osób)
- bezrobotni od 12 do 24 miesięcy – spadek udziału z 20% do 19,1% (wzrost liczbowy z 73 do 122 osób)
- bezrobotni powyżej 24 miesięcy – wzrost udziału z 29,3% aż do 31,8% (wzrost liczbowy z 107 do 203 osób).

c) Wykształcenie zarejestrowanych osób bezrobotnych

Wykres 3.5. Struktura bezrobotnych według wykształcenia

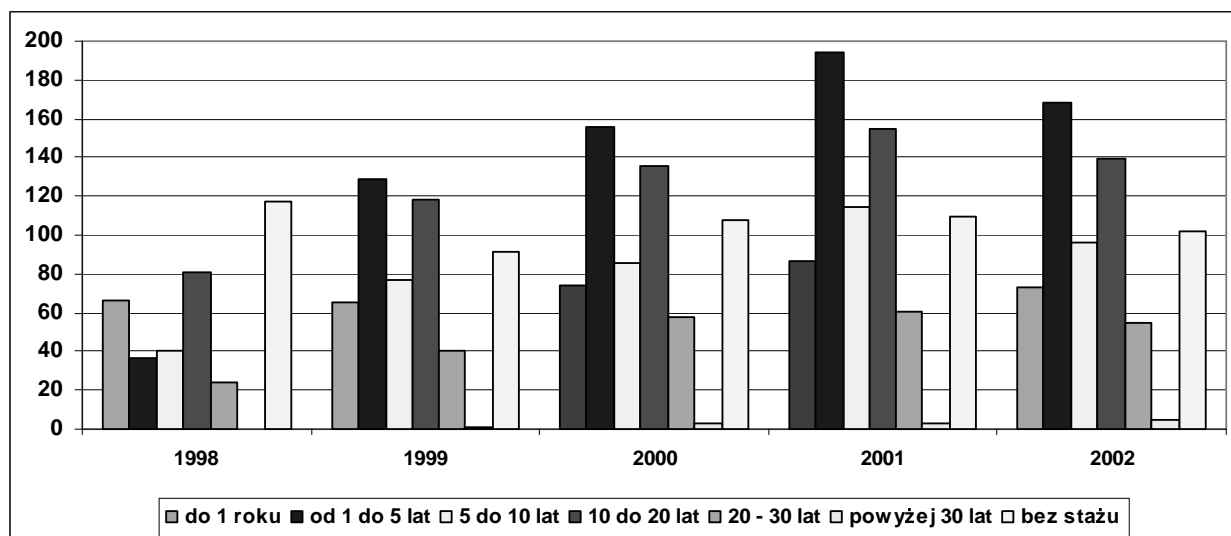
Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych można zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (aż 51,4% bezrobotnych) oraz średnim zawodowym (26,3%).

Należy także odnotować znaczny udział osób z wykształceniem podstawowym (17,2%), a bardzo niski ze średnim ogólnokształcącym (3,6%), co wynika ze struktury zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższym (9 osób, czyli 1,4%).

d) Staż pracy osób bezrobotnych

Analizując rynek bezrobotnych według kryterium stażu pracy okazuje się, że najliczniejsza jest grupa osób, które przepracowały od 1 - 5 lat. Ich liczba wzrosła w latach 1998-2002 z 37 do 168. Obecnie ich udział wynosi aż 26,3%. Należy jednak zauważyć, że w ostatnim roku liczebność tej grupy spadła o 26 osób. Bardzo liczna jest również grupa osób ze stażem 10 – 20 letnim – jest ich 139 i stanowi ona 21,8% wszystkich bezrobotnych..

Wykres 3.6. Struktura bezrobotnych według stażu pracy

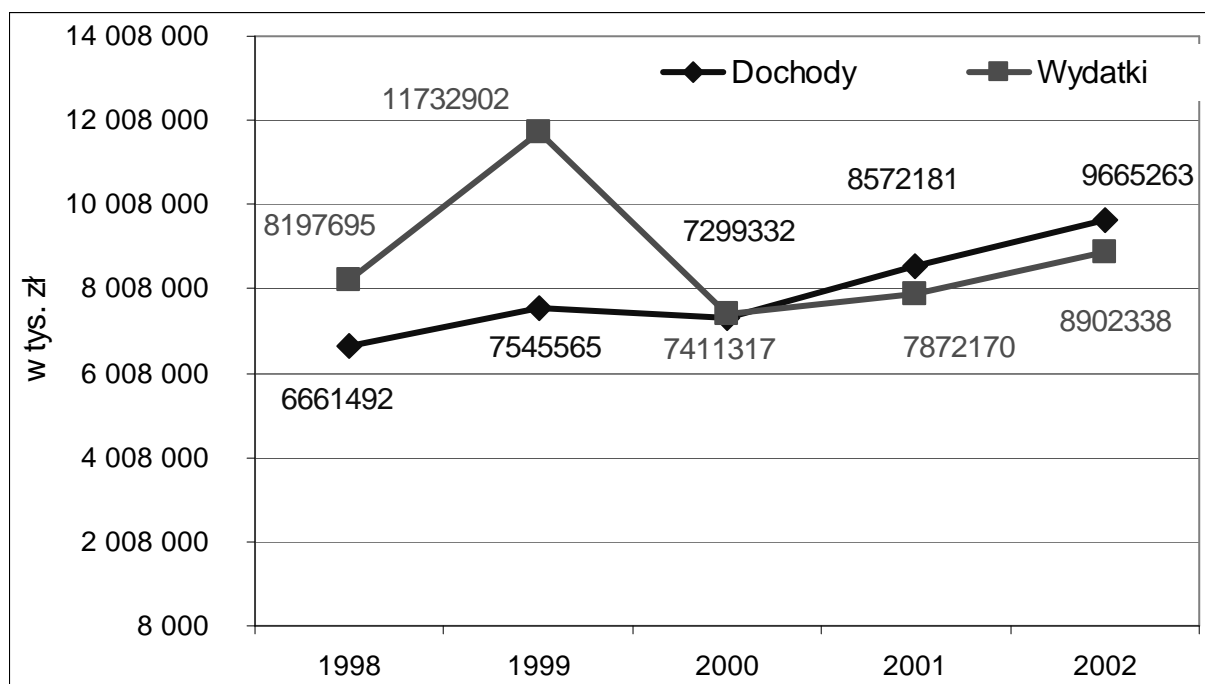

4. BUDŻET GMINY

4.1. Bilans dochodów i wydatków budżetowych

Bilans dochodów i wydatków gminy w latach 1998-2002 ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4.1. Porównanie poziomu dochodów i wydatków z budżetu gminy (w zł)

We wszystkich analizowanych latach budżet Gminy zamknął się zaplanowanym wcześniej niedoborem. Wyjątkiem były tutaj lata 2001 i 2002, gdy wykazano nieznaczną nadwyżkę.

Na 2000 rok zaplanowano niedobór na poziomie 31 tys. zł., w rezultacie na koniec roku wykazano niedobór w wysokości około 112 tys. zł. Został on w całości pokryty nadwyżką budżetową z lat poprzednich.

Plan dochodów zrealizowano w około 86%, natomiast plan wydatków został wykonany w 87%. Wyższy niedobór budżetu był spowodowany niskim wykonaniem dochodów własnych oraz zwiększonymi wydatkami inwestycyjnymi (oddanie do użytku oczyszczalni ścieków oraz modernizacja kotłowni przy ul. Malalińskiego).

Na 2001 rok zaplanowano nadwyżkę w wysokości 623 tys. zł., jednak na koniec roku wykazano nadwyżkę - w wysokości 700 tys. zł. Została ona wykorzystana na spłatę kredytów i pożyczek, a pozostała część została złożona na lokacie bankowej.

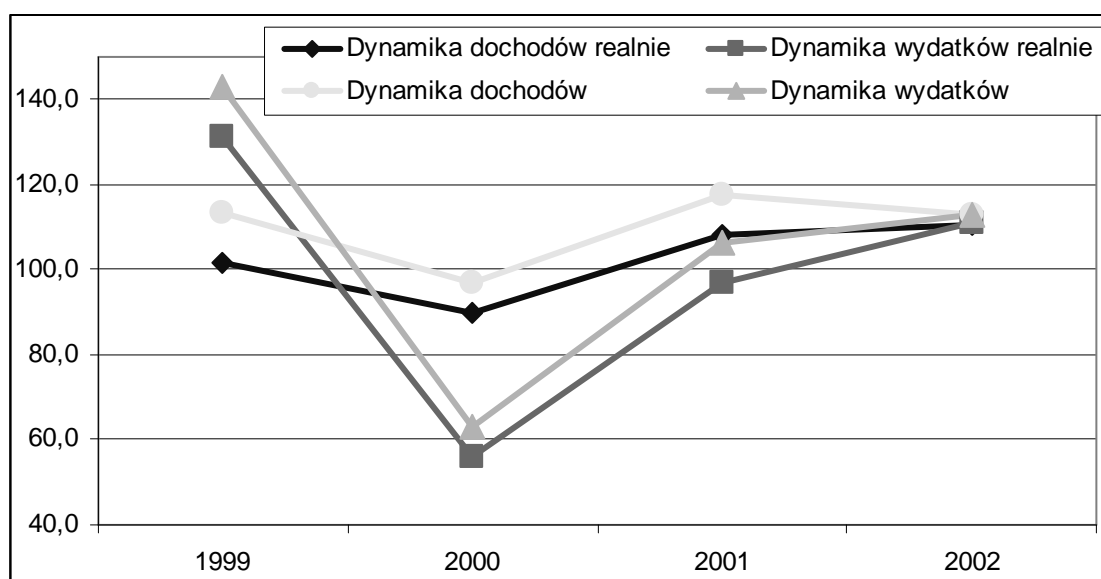
W stosunku do pierwotnych założeń plan dochodów zrealizowano w około 96%, natomiast plan wydatków został wykonany w około 95%.

Na 2002 rok zaplanowano nadwyżkę w wysokości 1 020 tys. zł., jednak na koniec roku wykazano nadwyżkę w wysokości około 763 tys. zł.

W stosunku do pierwotnych założeń plan dochodów zrealizowano w 94%, natomiast plan wydatków został wykonany w około 95%.

Dynamika dochodów i wydatków, czyli ich procentowa zmiana w stosunku do poprzedniego roku, została przedstawiona na poniższym wykresie.

Wykres 4.2. Porównanie dynamiki dochodów i wydatków gminy (rok poprzedni = 100)

Z wykresu wynika, że dla budżetu Gminy najgorszy był rok 2000, kiedy po znacznym wzroście dochodów i wydatków związanych z inwestycjami w oczyszczalnie ścieków całość budżetu proporcjonalnie bardzo zmalała. W 1999 roku dochody budżetowe były wyższe niż rok wcześniej o 13,3%, a wydatki – o 43,1%. Także w 2001 roku dochody były wyższe niż w roku poprzednim - o 17,4%, a wydatki o 6,2%. Rok 2002 przyniósł nieznaczny spadek dochodów – o 4,6 %, natomiast wydatki budżetowe wzrosły o 6,9%.

Szczegółowo zmiany przedstawiono w poniższej tabeli

Tabela 3.2. Dynamika dochodów i wydatków gminy w latach 1999-2002.

	1999	2000	2001	2002
Inflacja	11,8	7,08	9,4	2,2
Dynamika dochodów realnie	101,5	89,7	108,0	110,6
Dynamika wydatków realnie	131,3	56,1	96,8	110,9
Dynamika dochodów	113,3	96,7	117,4	112,8
Dynamika wydatków	143,1	63,2	106,2	113,1

4.2. Dochody

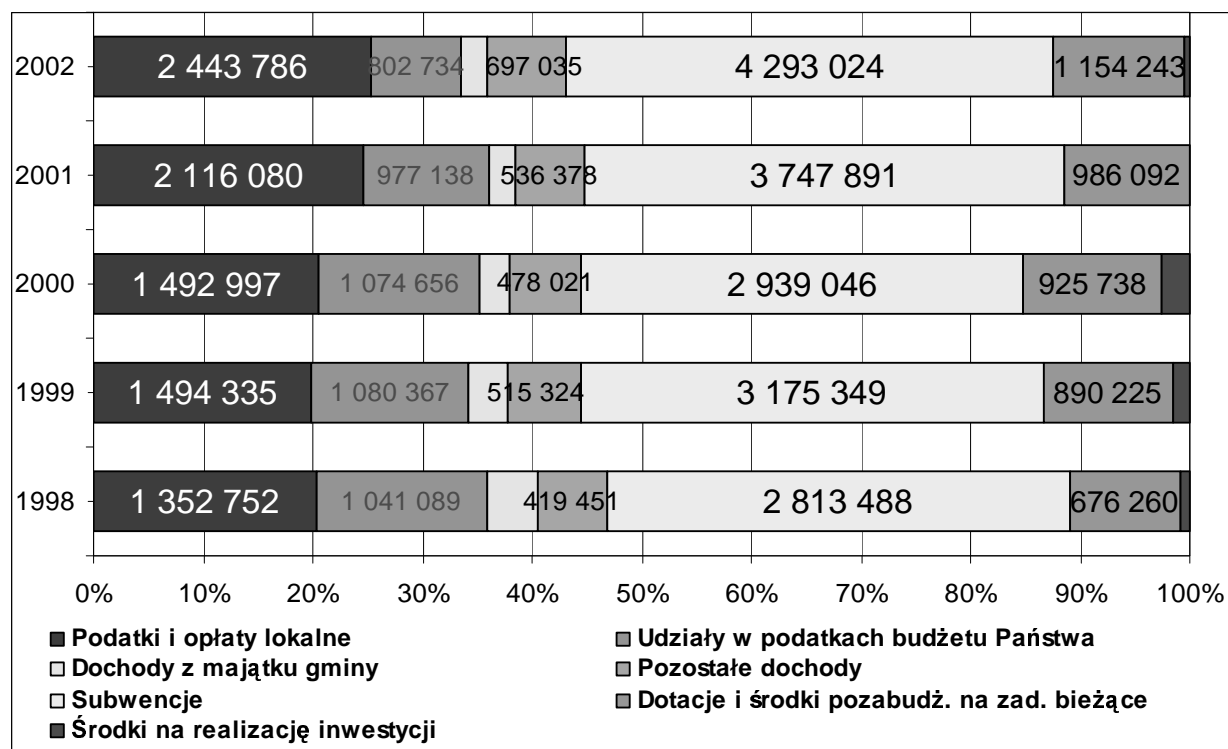
Poziom i zmiany dochodów budżetu Gminy na przestrzeni ostatnich czterech lat zostały przedstawione wyżej. Strukturę dochodów, czyli udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy przedstawiono na poniższym wykresie.

Na dochody własne gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne
- dochody z majątku gminy
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa
- inne dochody.

Udział dochodów własnych Gminy w jej łącznych dochodach w poszczególnych latach został przedstawiony w poniższym zestawieniu.

Wykres 4.3. Udziały poszczególnych składników w dochodach gminy

Z powyższych danych wynika, że zdecydowanie największy udział w dochodach Gminy mają subwencje i co istotne, ich udział jest niestety rosnący – z 42,2% w 1998 roku do 44,4% w 2002 roku. Na kolejnych miejscach znalazły się podatki i opłaty lokalne (20,3%-25,3% dochodów), dotacje i środki pozabudżetowe na realizację zadań bieżących (10,2%-11,9%) oraz udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa (spadek z 15,6% do 7,2%).

W ostatnich latach struktura dochodów budżetowych Gminy ulegała generalnie niekorzystnym zmianom – wzrosła rola subwencji, a spadła udziałów w podatkach budżetu Państwa.

Tabela 4.1. Dochody ogółem a dochody własne budżetu Gminy

Rok	Dochody ogółem	Dochody własne	Procentowy udział dochodów własnych w dochodach ogółem
1998	6661492	2075655	31%
1999	7545565	2279424	30%
2000	7299332	2169892	30%
2001	8572181	2861060	33%
2002	9665263	3357762	35%

Z powyższych danych wynika, że poziom dochodów własnych w latach 1998-2001 ulegał niewielkim zmianom i kształtował się w przedziale 30%-35% całości dochodów.

W ramach tej grupy zachodziły zmiany – udział podatków i opłat lokalnych wzrósł z 20,3% do 25,3%, natomiast udziały w dochodach budżetu Państwa spadły z 15,6% do 8,3%, a wzrasta udział pozostałych dochodów (z 6,3% w 1998 roku do 7,2 % w 2002 roku).

a) Podatki i opłaty lokalne

Tabela 4.2. Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach ogólnych Gminy

Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty lokalne	Procentowy udział podatków i opłat w dochodach ogółem
1998	6661492	1352752	20%
1999	7545565	1494335	20%
2000	7299332	1492997	20%
2001	8572181	2116080	25%
2002	9665263	2443786	25%

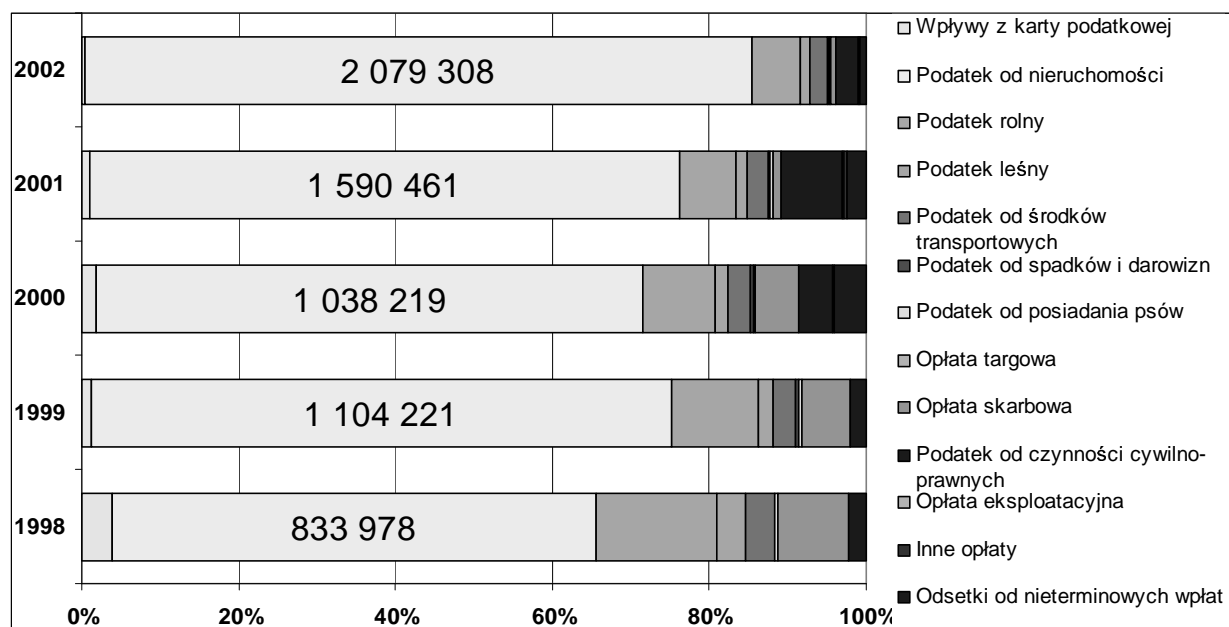
Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach budżetu Gminy w latach 1998-2001 wzrastał z 20% do 25%.

Coraz większym problemem dla budżetu Gminy jest zaleganie przez niektórych płatników z uiszczaniem kwot z tytułu podatków lokalnych.

Gmina dochodzi swoich należności poprzez kierowanie do dłużników upomnień, a następnie kierowanie tytułów wykonawczych do pobrania w drodze egzekucji komorniczej. Przeważająca część zaległości powstała kilka lat temu; każdego roku zwiększają się one o naliczane odsetki. Głównie dotyczą one podmiotów, znajdujących się w stanie likwidacji bądź upadłości. Część należności jest umarzanych lub odraczanych ze względu na ich nieściągalność, ponieważ znaczna część podatników pozostaje bez jakichkolwiek dochodów.

Znaczenie poszczególnych podatków przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 4.4. Struktura dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych

W grupie podatków i opłat lokalnych zdecydowanie dominują dwa podatki – od nieruchomości i rolny. Na koniec 2002 roku wpływy z tych podatków stanowiły 91,2% ogółem dochodów z podatków lokalnych.

W ostatnich 5 latach udział podatku rolnego w podatkach i opłatach lokalnych spadł z 15,3% do 6,1%, natomiast udział podatku od nieruchomości wzrósł z 61,7% do 85,1%. W ramach tego ostatniego podatku w ostatnich latach udział podatku od osób prawnych wzrósł z 68,3% do 83,8%. Wzrost ten nastąpił w wyniku zmiany przepisów, dotyczących przedmiotu opodatkowania.

Kolejne miejsce zajmuje podatek od czynności cywilno - prawnych, którego udział w 2001 roku wynosił 7,8%, a w 2002 roku już tylko 2,7%.

b) Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa. Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące

Tabela 4.3. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa

Rok	Dochody ogółem	Udział w podatkach stanow. dochód budżetu Państwa	Procent. udział podat. stanow. dochód budżetu Państwa do dochodów ogółem	Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące	Procent. udział dotacji celowych do dochodów ogółem
1998	6661492	1041089	16%	676260	10%
1999	7545565	1080367	14%	890225	12%
2000	7299332	1074656	15%	925738	13%
2001	8572181	977138	11%	986092	12%
2002	9665263	802734	8%	1154243	12%

Udział dochodów z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa w ostatnich 5 latach spadł do bardzo niskiego poziomu 8%. Obecnie prawie w 100% jest to udział w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Udział dotacji i środków pozabudżetowych na zadania bieżące w ostatnich latach jest stabilny, stanowiąc 10-13% dochodów Gminy. Największą część wśród nich stanowią zadania zlecone, przede wszystkim w zakresie pomocy społecznej.

c) Subwencje

Tabela 4.4. Poziom subwencji w latach 1998-2002 (w zł)

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002
Subwencja rekompensująca	253475	294586	337332	420 085	409 206
Subwencja podstawowa	0	501612	198608	575 156	693 949
Subwencja oświata	2560013	2 379 151	2403106	2752650	3 189 869
Razem - subwencje ogólne z budżetu Państwa	2813488	3175349	2939046	3747891	4293024

Jak już wyżej wspomniano, subwencje stanowią najistotniejsze źródło dochodów budżetowych Gminy - 42,2% -44.4% dochodów w ostatnich 5 latach.

d) Dochody z majątku gminy*Tabela 4.5. Struktura dochodów z majątku gminy (w %)*

Dochody z majątku gminy – struktura	1998	1999	2000	2001	2002
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątk	35,2%	39,0%	60,1%	57,6%	53,9%
Sprzedaż mienia, wyrobów i składników majątk	58,8%	59,1%	37,0%	39,9%	44,2%
Zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste	6,1%	1,9%	2,9%	2,5%	1,9%
Przekształc. prawa użyt. wieczyst. w prawo własności	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sprzedaż akcji i udziałów	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pozostałe	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Dochody z majątku Gminy w ostatnich 5 latach stanowiły od 4,6% (w 1998 roku) do 2,2% (w 2002 roku) ogólnych dochodów budżetowych Gminy; kwotowo były to dochody od 303 tys. zł do 199 tys. zł

Źródłami dochodów w tej grupie są:

- dochody ze sprzedaży mienia komunalnego – w 2002 roku (44,2%)
- dochody z najmu i dzierżawy (głównie czynsze za najem mieszkań komunalnych) – (53,9%)
- zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste – 147 tys. zł (1,9%).

e) Pozostałe dochody

Poziom tej grupy dochodów budżetowych Gminy w 1998 roku wyniósł 419 tys. zł (6,3% łącznych dochodów budżetu Gminy), w 1999 roku – 515 tys. zł (6,8%), w 2000 roku – 478 tys. zł (6,5%), w 2001 roku – 536 tys. zł (6,3%), a w 2002 roku – 697 tys. zł (7,2%).

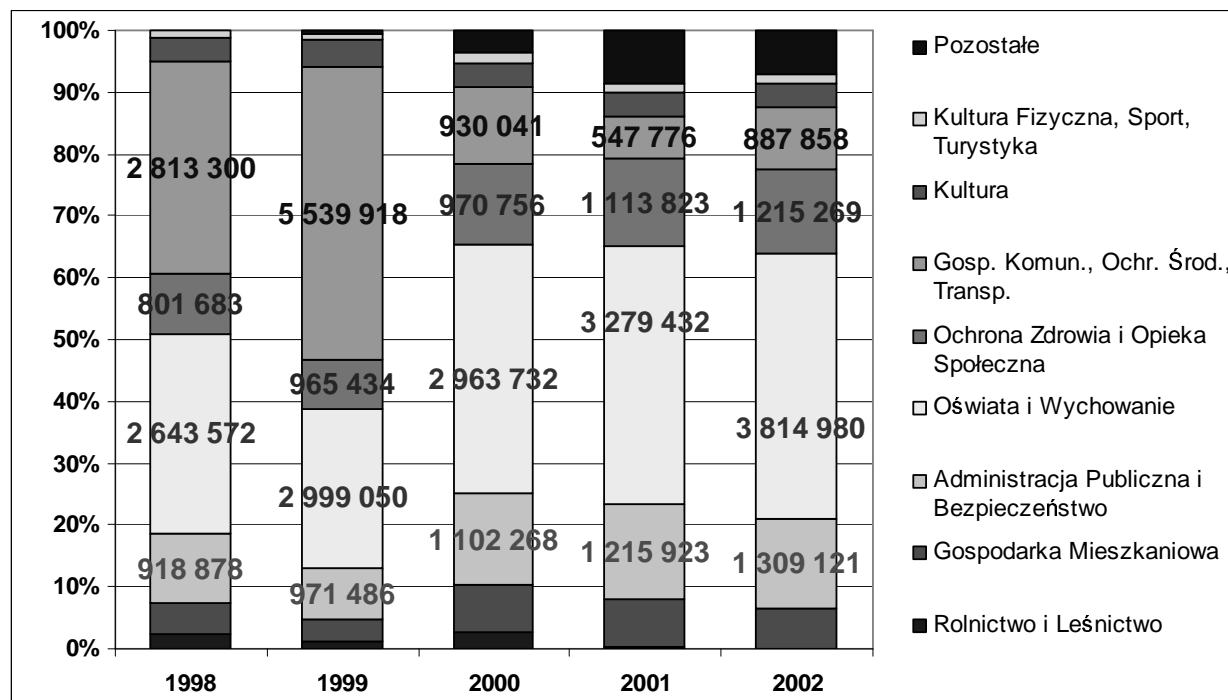
f) Środki pozabudżetowe na dofinansowanie zadań bieżących

Środki te w 1998 roku wyniosły 676 tys. zł (10,2% dochodów budżetu), natomiast w 2002 roku – 1,1 mln zł (11,9% dochodów).

4.3. Wydatki

Wydatki z budżetu Gminy w podziale na poszczególne działy zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 4.5. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach (w %)

Wnioski, wynikające z wyżej zaprezentowanych danych są następujące:

- Od 1996 roku, kiedy zadania oświatowe są w całości realizowane przez samorzady, wydatki na oświatę stały się główną pozycją wydatków z budżetu Gminy. W latach 1998-2002 wysokość tych wydatków wzrosła z 2,64 do 3,81 mln zł (o 44%), a ich udział w łącznych wydatkach Gminy z 32,2% do 42,9%.
- Poziom wydatków na gospodarkę komunalną, ochronę środowiska i transport spadł z 2,81 mln zł w 1998 roku do 888 tys. zł w 2002 roku, a ich udział w wydatkach budżetowych z 34,3% do 10%, było to spowodowane prowadzeniem w latach 1998 i 1999 dużych inwestycji w zakresie budowy oczyszczalni ścieków.
- W ostatnich latach udział wydatków na ochronę zdrowia i opiekę społeczną w całości budżetu kształtował się na poziomie 9,8-13,7%, co oznacza kwoty 802 tys. zł w 1998 roku i 1,2 mln zł w 2002 roku. W ramach omawianej grupy prawie całość wydatków jest związanych z opieką społeczną.
- Wydatki na kulturę wyniosły 328 tys. zł w 1998 roku i 321 tys. zł w 2002 roku. Ich udział w łącznych wydatkach budżetowych Gminy w 2002 roku wyniósł 3,7%.
- Nakłady na kulturę fizyczną i sport są znacznie niższe – w 1998 roku wyniosły one prawie 90 tys. zł, natomiast w 2002 roku – 143 tys. zł, co dawało udział w wydatkach Gminy około 1,6%. Jest to oczywiście poziom niezadowalający, wynika on natomiast z aktualnych możliwości budżetu Gminy.
- Kwota wydatków na administrację publiczną i bezpieczeństwo wyniosła około 919 tys. zł w 1998 roku, 1,1 mln zł w 2000 roku i 1,3 mln zł w 2002 roku, stanowiąc 8,3-15,4% łącznych wydatków budżetowych (wzrost procentowy spowodowany zakończeniem inwestycji w latach 1998-1999).

5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

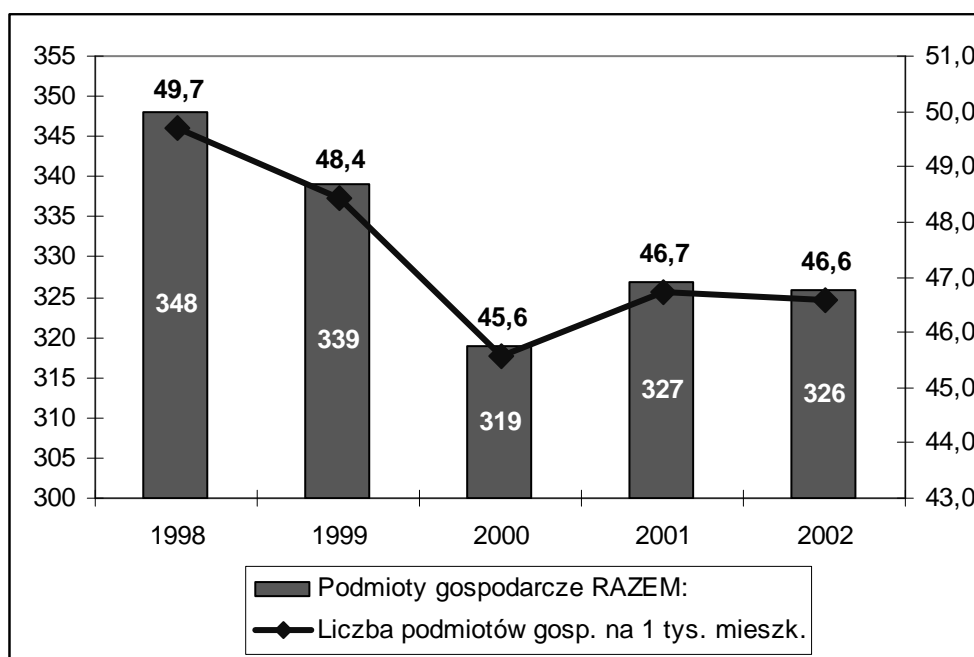
5.1. Przedsiębiorcy

Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej przedsiębiorcą jest zarówno osoba fizyczna, prowadząca działalność gospodarczą, jak też osoba prawna oraz nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym do końca 2003 r. osoby fizyczne, podejmujące działalność gospodarczą, podlegają rejestracji w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza, a pozostali przedsiębiorcy rejestrują się w Krajowym Rejestrze Sądowym, prowadzonym przez Sąd Gospodarczy.

Według stanu na koniec grudnia 2002 roku, w Ewidencji Działalności Gospodarczej, prowadzonej przez Burmistrza, zarejestrowanych było 326 podmiotów gospodarczych (osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą). Od 1998 roku liczba podmiotów w znacznym stopniu spadła, łącznie o 22 wpisy. Na 1 tys. mieszkańców przypada 46,6 przedsiębiorców, podczas gdy pięć lat wcześniej była to liczba 49,7 przedsiębiorców.

Wykres 5.1. Zmiana liczby przedsiębiorców (na podstawie Ewidencji Działalności Gospodarczej w UM)

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej w Gminie jest handel.– 254 jednostek oraz pozostałe usługi materialne – 150 jednostek. Proporcje w liczbie przedsiębiorców w kilku kolejnych działach są raczej niezrównoważone:

- budownictwo – 60
- produkcja i usługi - 51
- usługi przemysłowe - 37
- transport – 21
- gastronomia – 14.

Tabela 5.1. Struktura przedsiębiorców (osoby fizyczne) według branż (liczba)

PODMIOTY WYSZCZEGÓLNIONE W REJESTRZE GMINY	1998	1999	2000	2001	2002
RAZEM:	348	339	319	327	326
Budownictwo	32	32	34	35	36
Gastronomia	7	9	8	9	8
Handel	144	146	135	128	128
Informatyczne				2	2
Produkcyjno-usługowe	36	30	29	33	31
Pozostałe usługi materialne	92	89	84	93	91
Produkcja wyrobów	1	0	0	1	2
Transport	6	8	9	10	14
Usługi przemysłowe	30	25	20	16	14

Największym podatnikiem w gminie jest Cukrowania Zduny przeżywająca obecnie poważne trudności związane z kryzysem tego sektora w całym kraju. Upadek tego zakładu może poważnie wpłynąć na sytuację gospodarczą miasta i przyszły kształt budżetu samorządowego.

5.2. Rolnictwo

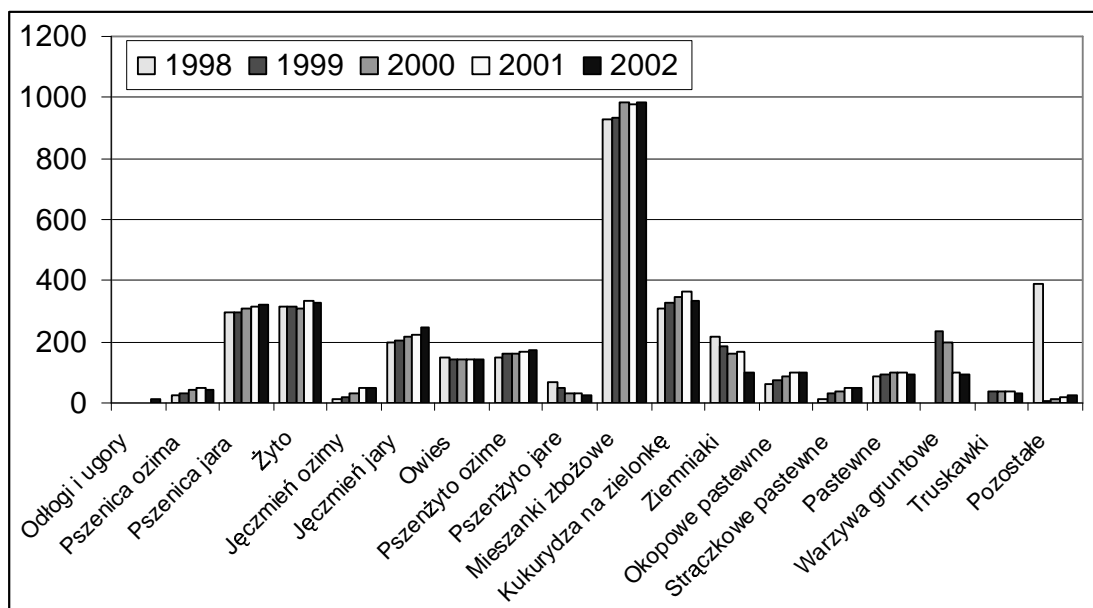
W odniesieniu do gruntów ornych, gleby dobre klasy IIIa, IIIb, IVa zajmują około 49% powierzchni. Gleby słabe i najslabsze klasy V, VI zajmują około 51% powierzchni gruntów ornych. Szczegółowo sytuację w tym zakresie omówiono w rozdziałach 2.1. i 2.2.

Grunty orne zajmują zdecydowaną większość terenów wykorzystywanych przez działalność rolniczą. Znaczna jest powierzchnia łąk i pastwisk - łącznie około 17,6% użytków rolnych.

Strukturę i zmiany wykorzystania gruntów ornych w kolejnych latach obrazuje poniższy wykres.

Wykres 5.3. Struktura upraw w gminie

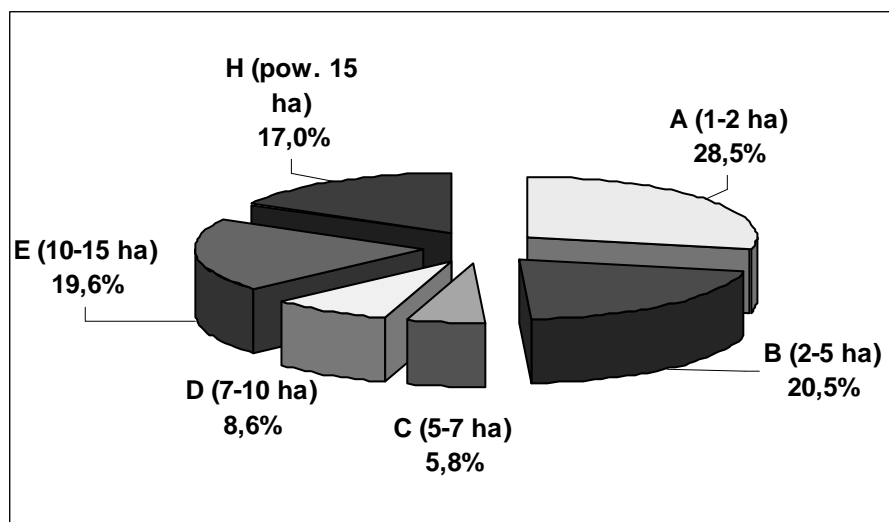
Na terenie Gminy znaczną rolę odgrywa również hodowla, przede wszystkim trzody chlewnej i bydła mlecznego. Szczegółowe dane na ten temat zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 5.2. Dane o hodowli na terenie gminy w szt.

	1998	1999	2000	2001	2002
Bydło	2877	2882	2889	2893	2929
w tym krowy	1083	1084	1086	1090	1149
Trzoda chlewna	14094	13998	14011	14026	14037
w tym lochy	1392	1395	1376	1345	1328
Owce	99	102	103	105	109

W sumie na terenie Gminy obecnie znajduje się 536 indywidualnych gospodarstw rolnych. Najważniejsze dane na temat wielkości gospodarstw rolnych w Gminie zostały przedstawione na dwóch kolejnych wykresach.

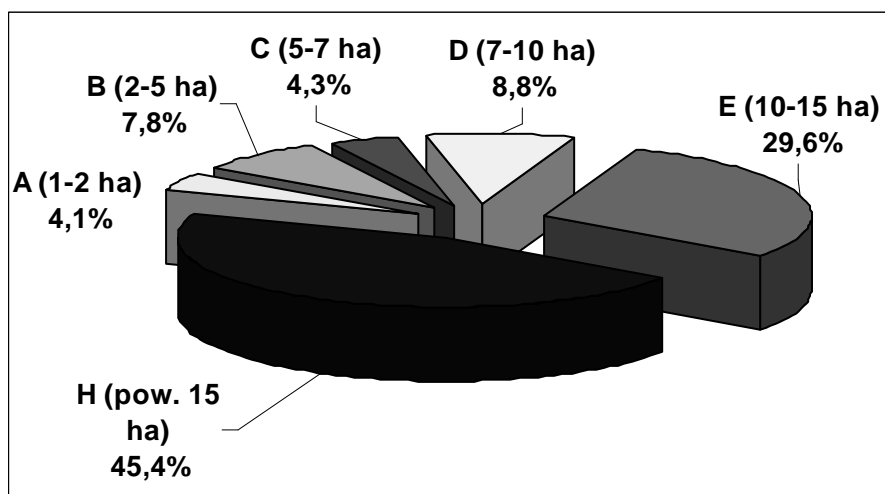
Wykres 5.4. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni

Z powyższych informacji wynika, że 49% liczby gospodarstw (263 gospodarstw) to gospodarstwa małe – o powierzchni do 5 ha. Można przypuszczać, że gospodarstwa te w znacznej części nie stanowią głównego źródła utrzymania ich właścicieli. Z kolei dużych gospodarstw, o powierzchni powyżej 15 ha, jest łącznie 91.

Mimo, że gospodarstwa małe – do 5 ha, stanowią około 49% liczby wszystkich gospodarstw, to ich udział w łącznej powierzchni wynosi zaledwie 11,9%. Z drugiej strony gospodarstwa duże, których liczbowo jest 17%, zajmują w sumie obszar 45,4% gruntów rolnych w Gminie. W ujęciu graficznym dane te przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 5.5. Łączna powierzchnia gospodarstw w poszczególnych kategoriach wielkości

6. MIENIE KOMUNALNE

Podstawowe informacje na temat mienia komunalnego Gminy zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6.1. Dane na temat mienia komunalnego gminy

Opis mienia wg grup rodzajowych	1998	1999	2000	2001	2002
	łączna ilość				
I. Grunty komunalne ogółem w ha	36,8	30,2	33,3	37,5	37,5
1. Grunty orne	9	11	12	17	17
2. Drogi	7	7	7	7	7
3. Lasy	5	5	7	7	7
4. Place i tereny zielone	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
5. Ogrody działkowe	9	1	1	1	1
6. Tereny rekreacyjne	2	2	2	2	2
7. Działki budowlane	1,5	0,9	1,5	0,7	0,7
8. Działki przemysłowo – handlowe	1	1	1	1	1
9. Cmentarze komunalne	0	0	0	0	0
10. Inne	1,5	1,5	1	1	1
II. Obiekty komunalne ogółem: liczba	45	31	27	26	26
1. Budynki mieszkalne	28	15	11	10	10
2. Budynki niemieszkalne, budowle	0	0	0	0	0
3. Obiekty szkolne	3	2	2	2	2
4. Obiekty przedszkolne	3	3	3	3	3
5. Miejsko – gminne biblioteki	3	3	3	3	3
6. Ośrodki kultury i świetlice	7	7	7	7	7
7. Ośrodki sportu i rekreacji	0	0	0	0	0
8. Obiekty służby zdrowia	1	1	1	1	1
9. Placówki usługowo – handlowe	24	24	25	25	25
10. Inne	33	20	16	8	8

Z powyższego zestawienia wynika, że łączna powierzchnia gruntów komunalnych w ostatnich 5 latach się zmieniła się nieznacznie (wzrost powierzchni o 0,7 ha). Ponadto zmalała powierzchnia ogrodów działkowych (o 8 ha) oraz działek budowlanych (o 0,8 ha).Wzrosła natomiast powierzchnia gruntów ornych (o 8 ha).

Typowa dla polskich samorządów sytuacja ma miejsce w przypadku obiektów komunalnych, bowiem ich liczba spada na skutek sprzedaży budynków komunalnych – z 28 do 10.

Informacje na temat wybranych aspektów finansowych, związanych z gospodarowaniem mieniem komunalnym, przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 6.2. Dane na temat finansów mienia komunalnego Gminy

Majątek komunalny	1998	1999	2000	2001	2002
Lokale użytkowe					
Lokale użytkowe liczba (szt.)	26	26	25	25	25
Lokale użytkowe powierzchnia (m ²)	1550	1550	1490	1490	1490
Czynsz za lokale użytkowe (za 1m ²) netto	3,2	3,8	4,63	5,1	5,19
Środki uzyskane z wynajmu lokali użytkowych (zł)	2751	5585	5987	5987	6100
Środki uzyskane ze sprzedaży lokali użytkowych (tys. zł)					15
Mieszkania komunalne					
Czynsz za mieszkania komunalne (za 1m ²) netto (zł)	0,75	0,9	0,9	1,1	1,1
Środki uzyskane z wynajmu mieszkań komunalnych (tys. zł)	25,8	29,3	29,3	33,6	33,6
Remonty mieszkania komunalne (tys. zł)	20	25	14	30	
Inwestycje mieszkania komunalne					
Sprzedaż mieszkań komunalnych (szt.)	13	4		6	
Środki uzyskane ze sprzedaży mieszkań komunalnych (tys. zł)	55	34		28,1	
Grunty komunalne					
Sprzedaż gruntów komunalnych (szt.)	1	1	12	1	6
Sprzedaż gruntów komunalnych (ha)	0,02	0,06	0,9	0,2	0,4
Środki uzyskane ze sprzedaży gruntów komunalnych i nieruchomości (w tys. zł)	0,20	0,59	30	75	32

Jak już wyżej wspomniano, stan liczbowy budynków i mieszkań komunalnych zmniejsza się – w ostatnich 5 latach liczba mieszkalnych budynków komunalnych zmalała o 19, a mieszkań o 18. W dyspozycji Gminy pozostaje więc tylko 26 budynków z 10 mieszkaniami. Zbywanie mieszkań nie jest łatwe ze względu na ograniczone środki finansowe mieszkańców. W ciągu ostatnich 5 lat Gmina zbyła 24 mieszkania za łączną kwotę około 117 tys. zł.

W ciągu 5 lat stawka czynszu za 1 m² wzrosła prawie 2-krotnie (z 0,75 do 1,1 zł netto za 1 m²). Mimo ograniczonych środków budżetowych, w ostatnich latach w mieszkalnych budynkach komunalnych regularnie przeprowadzano remonty – średnio za 24 tys. zł rocznie.

W zasobach Gminy znajduje się obecnie 25 lokali użytkowych. Czynsz za ich wynajem wynosi 5,19 zł netto za 1 m². W 2002 roku przychody Gminy z tytułu wynajmu lokali wyniosły 6,1 tys. zł.

W latach 1998-2002 Urząd Miejski sprzedał 21 działek o łącznej powierzchni około 1,58 ha za kwotę 32 tys. zł.

7. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

7.1. Sytuacja mieszkaniowa

Najważniejsze dane, dotyczące sytuacji mieszkaniowej w Gminie, zestawiono poniżej (na podstawie danych GUS).

Tabela 7.1. Sytuacja mieszkaniowa w gminie

L.p.	Mieszkalnictwo	1998	1999	2000	2001	2002
1	Liczba budynków mieszkalnych ogółem, w tym:	1120	1120	1122	1123	1127
	budynki mieszkalne komunalne	24	22	22	20	20
	budynki mieszkalne spółdzielcze	7	7	7	7	7
	budynki mieszkalne prywatne	1081	1083	1085	1088	1092
	Inne	8	8	8	8	8
2	Mieszkania komunalne liczba	53	46	43	38	38
3	Mieszkania socjalne liczba					2
4	Liczba wydanych pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych	45	51	57	38	49
5	Liczba oddanych do użytku domów jednorodzinnych	5	2	2	3	4

W latach 1998-2002 liczba mieszkań w Gminie wzrosła w bardzo niewielkim stopniu – zaledwie o 7, przy czym zwiększyła się jedynie liczba budynków mieszkalnych prywatnych (o 11), a spadła liczba budynków mieszkalnych komunalnych (o 4).

Łączna liczba mieszkań oddanych do użytku domów jednorodzinnych wyniosła 16.

Z powyższego zestawienia wynika wyraźnie, że w latach 1998-2002 panowała duża stagnacja na gminnym rynku budownictwa mieszkaniowego, co świadczy o niewielkiej zamożności mieszkańców.

7.2. Wodociągi

Miasto Zduny zasilane jest w wodę przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krotoszynie.

Na koniec 2002 roku liczba przyłączy wynosiła 521 szt.

Na terenie Gminy znajdują się 2 gminne stacje wodociągowe:

- 1) Bestwin - z 1 studnią, z której korzystają: Bestwin, Ruda, Rochy, Dziewiąte, Hadrianów
- 2) Konarzew – 2 studnie, z których korzystają: Konarze i Perzyce

7.3. Kanalizacja

Ocenia się, że ok. 80% ludności miasta jest przyłączona do sieci kanalizacyjnej. Istniejąca sieć kanalizacyjna jest siecią kanalizacji ogólnospławnej a powstała z kanalizacji deszczowej, przy czym zjawisko podłączania się stało się regułą. Sieć kanalizacyjna jest chaotyczna i rozwiązująca doraźne potrzeby mieszkańców. Nie jest zinwentaryzowana.

Przyjmuje się, że ok. 3/4 ścieków z kanalizacji dopływa do przepompowni pozostała część poprzez swoje systemy kanalizacyjne odprowadza ścieki do rzeki Borownicy.

Miasto posiada tylko jedną stację zlewną zlokalizowaną na terenie oczyszczalni o pojemności 10m^3 .

Ścieki komunalne z terenu miasta doprowadzane są kolektorem do separatora i przepompowni, skąd rurociągiem tłoczonym podawane są na oczyszczalnię.

W sytuacji dużych opadów pierwsza fala zanieczyszczeń płynących wraz z wodami opadowymi gromadzona jest w zbiorniku retencyjnym, z którego w czasie mniejszych dopływów pompowane są na oczyszczalnię. W czasie mniejszych przepływów pobierane są również, zanieczyszczone ściekami, wody Borownicy.

Do oczyszczalni przepompowywane są ścieki cukrownicze w ilościach: w czasie kampanii ok. $20\text{m}^3/\text{h}$, natomiast po kampanii ze zbiornika magazynowego w ilościach ok. $5\text{m}^3/\text{h}$. W części biologicznej oczyszczalni wykorzystano technologię w układzie zintegrowanym tzn. wspólnego usuwania związków węgla, azotu i fosforu metodą biologiczną. W komorze osadu czynnego z niskoobciążonym osadem czynnym następuje drobnopęcherzykowe napowietrzanie. Po komorach osadu czynnego ścieki przepływają do osadników wtórnych gdzie następuje oddzielanie osadu od ścieków.

Oczyszczone ścieki poprzez urządzenia pomiarowe odpływają do odbiornika.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Borownica (pozaklasowa). Wylot zlokalizowany jest w 15km+165. W części osadowej oczyszczalni realizowane są procesy przetwarzania i unieszkodliwiania osadów.

Powstające w procesie oczyszczania osady poddawane są procesom zagęszczania, fermentacji a następnie kondycjonowaniu i odwadnianiu na prasie.

Przepustowość oczyszczalni : $Q_{\text{śrd}} = 2120\text{m}^3/\text{dobę}$
 $Q_{\text{maxd}} = 2400\text{m}^3/\text{dobę}$

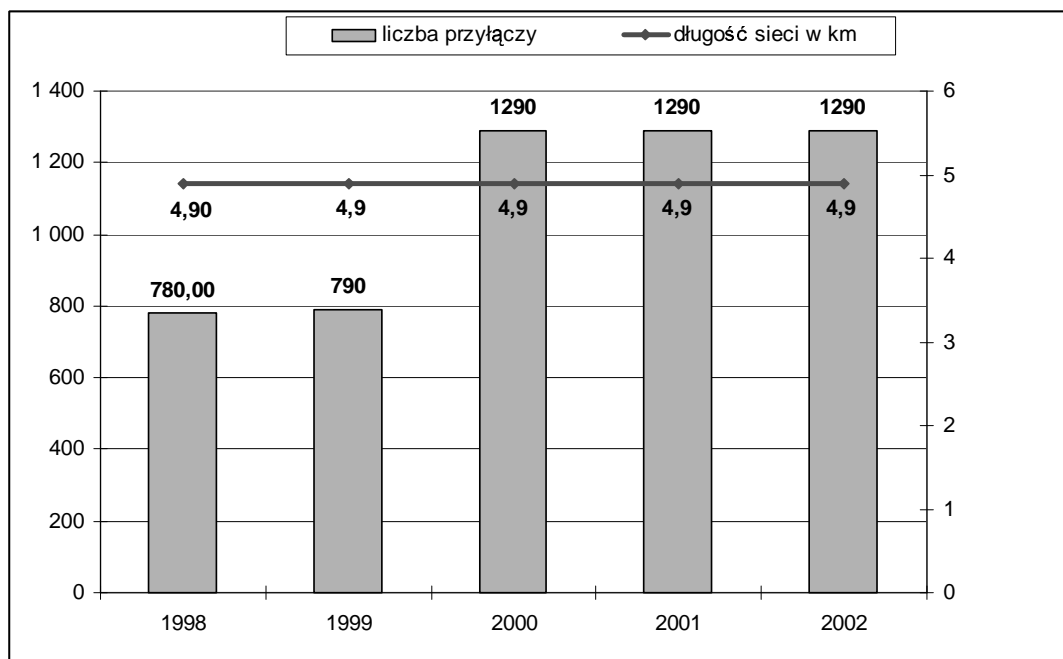
Obecnie wykorzystane jest ok. 50% przepustowości, a większość obiektów jest konstrukcji żelbetowej. Tylko budynek wielofunkcyjny oraz pompownia osadów recyrkulowanych i prefermentowanych wykonana jest metodą tradycyjną murowaną.

Za rok 2002 oczyszczono: $327\,988\text{m}^3$, a zużyto energii : 232 155 kWh

Pozostałe miejscowości nie posiadają obiektów oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej. Do wywozu nieczystości płynnych upoważnione są koncesjonowane podmioty gospodarcze .

Do sieci kanalizacyjnej jest podłączonych 80% gospodarstw domowych. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej wynosi 1290, długość sieci – 4,9 km. Wzrost liczby odbiorców w 2002 roku wynika z przyłączania się do istniejącej sieci. Jej rozwój w kolejnych latach przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 7.1. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej i liczby przyłączy

W 2000 roku koszt oczyszczania wynosił 2,60 zł/m³, a pod koniec 2002 roku – 3,75 zł. Łączne przychody gospodarki ściekowej w 2002 – 425 tys. zł.

7.4. Gospodarka odpadami stałymi

Obecnie odpady stałe są gromadzone w kubłach (190 szt. o poj. 110 l.) i kontenerach (31 szt. o poj. 8 m³) a następnie wywożone przez firmy posiadające zezwolenia na składowisko odpadów w Konarzewie. Będzie ono eksploatowane do 2020 roku. Na terenach wiejskich mieszkańcy we własnym zakresie wywożą odpady na składowisko w Konarzewie.

Dane dotyczące miejsca składowiska odpadów

Składowisko odpadów we wsi Konarzew gm. Zduny

Wielość kwatery - 21820m³

Pojemność kwatery - 65450m³

Stopień zapełnienia - 50%

Przewidywany termin zamknięcia – 2020 rok

Uszczelnienie – folia PCV 1,5 mm, sposób łączenia na zakładkę

Higienizacja – brodzik

opłata za odbiór odpadów 3zł za 1m³

7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą

Miasto Zduny i wszystkie wsie (za wyjątkiem wsi Trzaski) są zgazyfikowane. Na terenie gminy istnieją trzy kotłownie gazowe w miejscowości Zduny (o mocy 750, 400 i 200 kW). Wspólnoty mieszkaniowe w Baszkowie i Konarzewie posiadają własne lokalne kotłownie węglowe.

Gmine i miasto Zduny obsługuje 51 stacji transformatorowych (18 w mieście i 33 na terenie gminy) Dobowe zużycie energii elektrycznej wynosi 2 MGW. Gmina zasilana jest przez 4 linie średniego napięcia po 15 kW każda. Rezerwy energii szacuje się na ok. 30 %

7.6. Telefonizacja

Zduny posiadają 2 centrale analogowe – miejską na 1000 abonentów oraz druga w miejscowości Bestwin na 230 abonentów. Nie ma rezerw pozwalających na podłączenie kolejnych użytkowników. Istnieje konieczność budowy centrali cyfrowej zarówno w mieście jak i na terenie wsi oraz położenia 5 światłowodów w celu poprawienia jakości połączeń.

7.7. Drogownictwo i komunikacja

a) Drogi

W układzie drogowym Gminy funkcjonuje 3-stopniowa hierarchia dróg:

- drogi krajowe
- powiatowe
- gminne.

Drogami krajowymi są drogi:

- nr 15 przebieg – Zduny – Pyrzyce - Krotoszyn

Długość dróg krajowych na terenie Gminy wynosi 5,14 km.

Drogi powiatowe to 7 odcinków dróg o łącznej długości 58,04 km, z czego 37,74 km stanowią drogi utwardzone.

Na terenie Gminy jest 151,5 km dróg gminnych, z czego 25,4 km to drogi utwardzone.

7.8. Usługi dla ludności

Według stanu na koniec 2002 roku, w Gminie działały 3 restauracje, poczta i stacja kolejowa. W zakresie usług zdrowotnych usługi oferuje ośrodek zdrowia, dwa gabinety stomatologiczne oraz dwie apteki. Dane ta temat liczby placówek handlowych w porównaniu z innymi gminami zaprezentowano na końcu Raportu. Istnieje kawiarenka internetowa.

W gminie istnieje jedna placówka pocztowa w Zdunach oraz dwa baki: PKO BP S.A. i Bank Spółdzielczy oraz jeden bankomat.

W Zdunach jest 6 miejsc noclegowych, w Perzycach kolejnych około 20 miejsc.

8. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY

8.1. Pomoc społeczna

Kadrę Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zdunach stanowi 5 pracowników, w tym: Kierownik, Główna Księgowa i 3 pracowników socjalnych. Miasto i Gmina liczy 7 063 mieszkańców, na jednego pracownika socjalnego przypada 2 355 osób.

Każdy rodzaj udzielonej pomocy wymaga pracy środowiskowej, przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji. W 2002 r. ogółem przeprowadzono 1 082 wywiady – średnio na pracownika przypada 360. W wyniku rozeznania środowiska stwierdza się, że rokrocznie wzrasta liczba osób wymagających pomocy i uprawnionych do niej.

Notuje się wzrost bezrobocia. Szczególnie ze względu utraty zasiłków dla bezrobotnych, wzrasta ogólne zubożenie społeczeństwa.

Sama praca socjalna, to w szerokim zakresie współpraca nieomal ze wszystkimi jednostkami, zakładami i instytucjami nie tylko na terenie gminy.

Praca socjalna to także pomoc niepieniężna w postaci wszelkich porad m.in. z Sądem, Policją, ZUS-em, KRUS-em, interwencje w energetyce, gazowni (o wstrzymanie odcięć).

W 2002 r. pomocą społeczną zostało objętych 520 rodzin łącznie z pensjonariuszami DPS Zduny i Baszków.

Pełne zestawienie środowisk objętych pomocą według powodów zawiera poniższa tabela.

Tabela 8.1. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 1998 i 2002 roku

L.p.	Treść	1998	2002
		l. rodzin	l. rodzin
1	Niepełnosprawność	98	130
2	Długotrwała choroba	20	11
3	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	44	139
4	Ubóstwo		468
5	Alkoholizm	7	28
6	Bezrobocie	50	134
7	Potrzeby ochrony macierzyństwa	35	44
8	Bezdomność		
9	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	1
10	Narkomania		
11	Przemoc w rodzinie		6

Z powyższego zestawienia wynika, że głównymi problemami społecznymi w Gminie są: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, długotrwała choroba, oraz przemoc w rodzinie. Zmiany, jakie zaszły na przestrzeni ostatnich 5 lat, są zmianami na gorsze, bowiem wzrosła liczba osób potrzebujących i to przede wszystkim z takich powodów, jak bezrobocie i związane z nim ubóstwo. Istotne jest to, że nieproporcjonalnie duża jest liczba osób korzystających z pomocy, żyjąca na terenach wiejskich.

Tabela 8.2. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy w 2002 roku

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba odbiorców	Koszty
1	Posiłki	143	40 284
2	Zasiłki celowe	253	86 000
3	Zasiłki w naturze	14	3 500
4	Usługi opiekuńcze	11	28 724
Razem		421	158 508

W 2002 roku prawie 25,4% budżetu na pomoc społeczną w ramach zadań własnych Gminy przeznaczonych zostało na posiłki, 54,2% na zasiłki celowe, na zasiłki w naturze 2,2% a 18,1% na usługi opiekuńcze.

Dane, dotyczące udzielonych świadczeń w ramach zadań zleconych Gminie, zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 8.3. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych gminie w 2002 roku

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba odbiorców	Koszty
1	Zasiłki stałe	18	81 825
2	Zasiłki stałe wyrównawcze	17	60 592
3	Zasiłki okresowe gwarantowane	3	13 160
4	Zasiłki okresowe	80	33 561
5	Renty socjalne	84	405 153
6	Zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa	44	45 071
7	Zasiłki rodzinne	1	298
8	Zasiłki pielęgnacyjne	11	17 999
9	Składki na ubezpieczenie em.-rent.	21	29 638
10	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	122	34 263
RAZEM		401	721 560

W ramach zadań zleconych w 2002 roku 56,1% środków przeznaczono na renty socjalne, 4,6% na zasiłki okresowe, a 11,3% na zasiłki stałe.

8.2. Bezpieczeństwo na terenie Gminy

Podstawowe dane na temat przestępczości w Gminie w ciągu ostatnich 5 lat przedstawiono w tabeli.

Tabela 8.4. Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w podziale na kategorie

Przestępczość					
	1998	1999	2000	2001	2002
Kradzieże	10	11	16	32	18
Kradzieże z włamaniem	27	27	20	24	27
Przestępstwa przeciwko życiu					
Znęcanie się nad rodziną	6	4	7	7	6
Uchylenie się od płacenia alimentów	1	0	4	2	4
Ogółem	44	42	47	65	55
Kradzieże na tys. Mieszkańców	1,43	1,57	2,29	4,57	2,57
Kradzieże z włamaniem na tys. Mieszkańców	3,86	3,86	2,86	3,43	3,86

Od 5 lat skala przestępstw i wykroczeń jest w miarę stabilna. W Gminie zmalała liczba kradzieży w porównaniu do roku 2001, jednak jest wyższa niż w roku 1998. Liczba kradzieży z włamaniem nie uległa zmianie, co nie jest typowe, bowiem w wielu innych gminach w kraju rosną obydwie powyższe kategorie.

8.3. Ochotnicza Straż Pożarna

Struktury organizacyjne straży pożarnej.

Zgodnie ze Statutem Związku OSP RP Terenową jednostką organizacyjną jest Zarząd Gminny, który składa się z przedstawicieli wszystkich członków zwyczajnych z terenu gminy.

Do Zarządu Gminnego należy wykonywanie zadań Związku na terenie gminy, a w szczególności:

- organizowanie ochotniczych straży pożarnych i sprawowanie nad nimi opieki jak również reprezentowanie ich interesów
- współdziałanie z władzami samorządowymi, organizacjami i stowarzyszeniami oraz Państwową Strażą Pożarną w zakresie realizacji zadań statutowych Związku.

Członkowie czynni:

- OSP Zduny – 63 osoby
- OSP Baszków – 24 osoby

Te dwie jednostki są włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

-
- OSP Bestwin – 51 osób
  - OSP Chachalnia – 29 osób
  - OSP Konarzew – 28 osób
  - OSP Perzyce – 42 osoby
  - OSP Ruda – 24 osoby
  - OSP Cukrownia – 28 osób

Komendant gminny współdziała z samorządem oraz Państwową Strażą Pożarną w zakresie gotowości operacyjnej i technicznej jednostek OSP na terenie gminy, wspiera jednostki OSP poprzez udzielanie pomocy w zakresie należytego wyposażenia w sprzęt i środki gaśnicze oraz przedstawia w uzgodnieniu z jednostkami OSP i Zarządem Gminnym organom samorządowym potrzeby w zakresie wyposażenia w sprzęt i finansowanie.

9. SŁUŻBA ZDROWIA

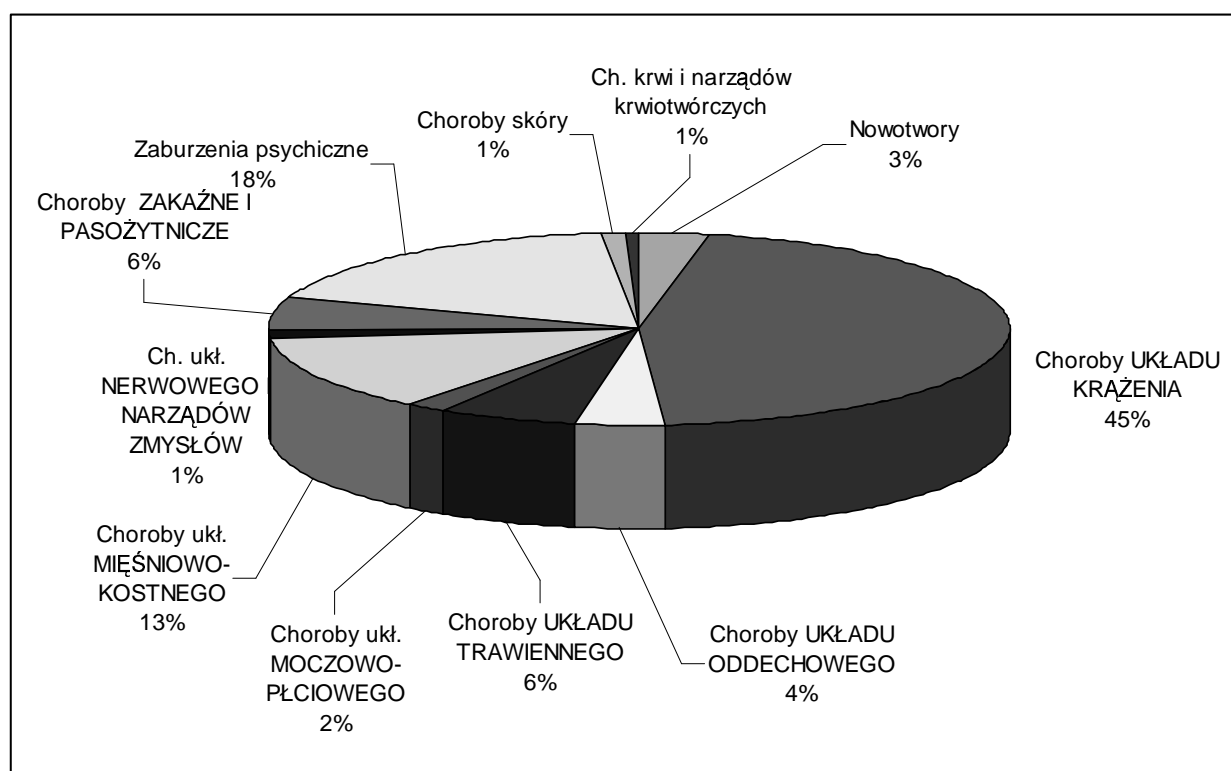
W opinii mieszkańców Gminy dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej jest zadowalający. Jest on zapewniony przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz dwa gabinety stomatologiczne w Zdunach. Z jego usług korzysta około 7 tys. osób. Zespół świadczy usługi podstawowej opieki zdrowotnej, realizowanych przez zespół lekarzy rodzinnych. Na jednego lekarza przypada 1,75 mieszkańca gminy, a na lekarza stomatologa 3,5 mieszkańca.

Na terenie Gminy działają 2 apteki.

9.1. Zachorowalność

Według statystyk w 2002 roku zanotowano zdecydowanie najwięcej było przypadków zachorowań na choroby układu krążenia – 236. Kolejne miejsca zajęły zaburzenia psychiczne – 92 i choroby układu mięśniowo-kostnego – 66. Dokładne dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 9.1. Informacje o zachorowalności mieszkańców Gminy

10. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

10.1. Przedszkole

W Gminie działa jedno przedszkole gminne w Zdunach, posiadające dwie filie w Bestwinie i Konarzewie. Średnio w ciągu roku szkolnego uczęszczało do niego 215 dzieci.

Na terenie miasta funkcjonuje również Przedszkole niepubliczne prowadzone przez Parafię rzymsko- Katolicką, uczęszcza do niego ok. 60 dzieci.

Syntetyczną informację na temat przedszkola publicznego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10.1. Podstawowe dane o przedszkolu (rok szkolny 2002/2003)

PRZEDSZKOLA	Przedszkole Publiczne w Zdunach
Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola (średnia w danym roku)	215
w tym liczba dzieci w wieku lat 6	72
Liczba oddziałów dla dzieci	9
Liczba etatów przeliczeniowych dydaktycznych	10,5
Liczba etatów przeliczeniowych pracowników administracji i obsługi	7,25
Wydatki z budżetu przedszkola ogółem	583423
Średnia liczba dzieci na 1 oddział	23,9
Średnia liczba dzieci w przedszkolu na 1 nauczyciela (1 etat przeliczeniowy)	20,5
Utrzymanie 1 -go przedszkolaka (w stos. do całości wyd. budżetu przedszkola)	2 714

10.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

a) Podstawowe informacje

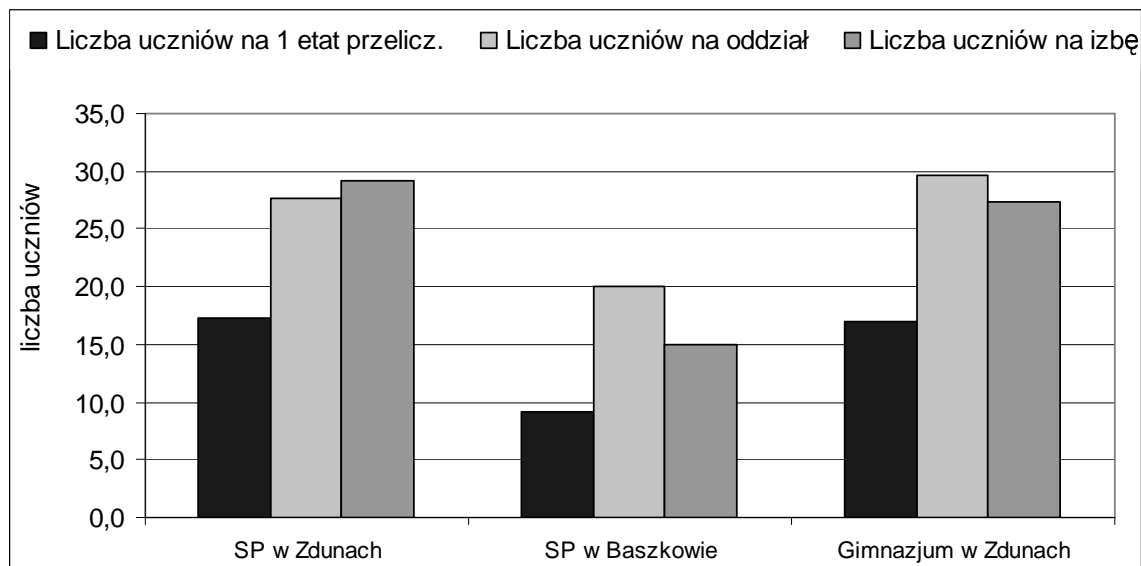
Na terenie Gminy działają 2 szkoły podstawowe (w Zdunach i Baszkowie) i 1 gimnazjum (w Zdunach). Podstawowe informacje na temat szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, którego prowadzenie jest zadaniem Gminy, przedstawiono w tabeli.

Tabela 10.2. Podstawowe dane o szkołach podstawowych i gimnazjach (rok szkolny 2002/2003)

Szkoły	SP w Zdunach	SP w Baszkowie	Gimnazjum w Zdunach
Liczba uczniów ogółem, stan w dniu 1.09.2002	497	120	355
Liczba zmian	1	1	1
Liczba nauczycieli dydaktycznych w etatach przeliczeniowych	28,67	13,17	21
Liczba oddziałów	18	6	12
Liczba pomieszczeń do nauczania	17	8	13
w tym: pracownie przedmiotowe	4	0	3
Świetlica	1	0	1
Stołówka	1	0	1
Gabinet stomatologiczny / lekarski	1	1	1
Sala gimnastyczna	2	0	1
Biblioteka	1	1	1
Liczba książek w bibliotece	8973	4957	8973
Liczba wypożyczeń w ciągu roku	2568	741	751
Liczba uczniów biorących udział w olimpiadach przedmiotowych (REJON I WOJEWÓDZTWO, KRAJ)		47	17
Liczba uczniów - laureatów olimpiad przedmiotowych		3	2
L. godz. zajęć rozszerzających ofertę szkoły i finans. z budżetu gminy miesięcznie	12	0	
Budżet szkoły: wydatki ogółem (wraz z oddziałami "0")	1710553	243350	972322,13
Liczba uczniów na 1 etat przelicz.	17,3	9,1	16,9
Liczba uczniów na oddział	27,6	20,0	29,6
Liczba uczniów na izbę	29,2	15,0	27,3
Koszt utrzymania 1 ucznia	3441,8	2027,9	2738,9
Odsetek uczniów biorących udział w olimpiadach przedmiotowych	0,0%	39,2%	4,8%
Odsetek uczniów - laureatów olimpiad przedmiotowych (REJON I WOJEWÓDZTWO, KRAJ)	0,0%	39,2%	4,8%

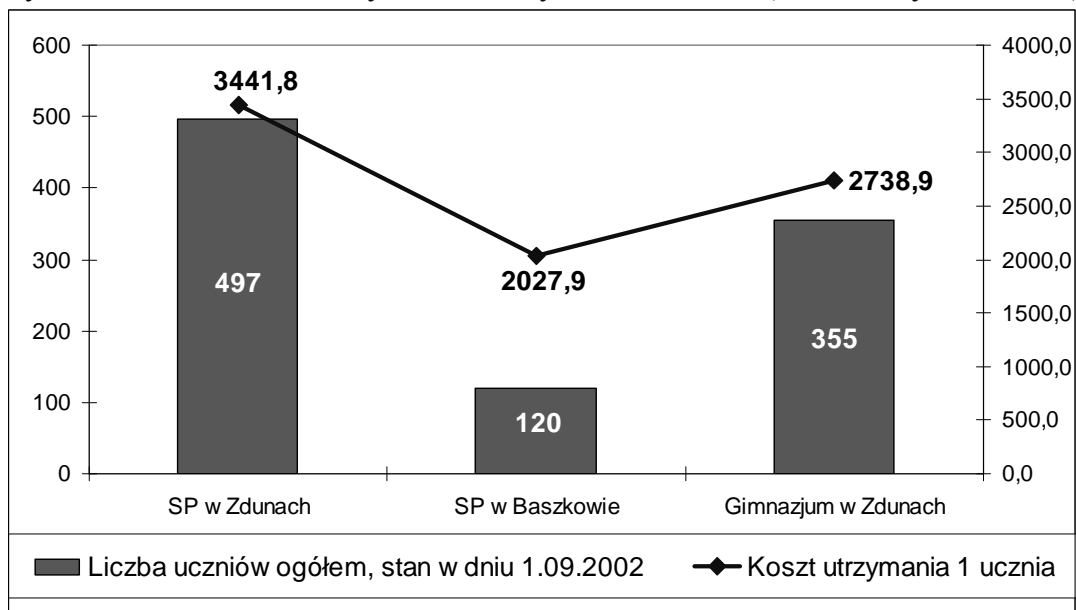
Liczba uczniów na 1 nauczyciela i na 1 oddział nie są korzystne z punktu widzenia warunków nauczania. W lepszej sytuacji jest tutaj SP w Baszkowie, gdzie na 1 oddział przypada 20 uczniów. W przypadku liczby uczniów na 1 izbę szkolną najgorsza sytuacja ma miejsce w SP i Gimnazjum w Zdunach.

Wykres 10.1. Liczba uczniów na 1 etat przeliczeniowy, 1 oddział i 1 izbę szkolną (rok szkolny 2002/2003)

Liczba uczniów w danej szkole przesądza o kosztach jej funkcjonowania, przeliczonych na 1 ucznia, co obrazuje kolejny wykres.

Wykres 10.2. Wielkość szkoły a koszt utrzymania 1 ucznia (rok szkolny 2002/2003)

Z powyższych danych wynika, że koszty jednostkowe są proporcjonalne do ilości uczniów.

10.3. Kultura i sport

Jednostką powołaną do rozwoju kultury i sportu na terenie Gminy jest Zdunowski Ośrodek Kultury. Profil pracy Ośrodka, mającego swą siedzibę w budynku z przełomu XVII i XVIII w., zdominowany jest przez Izbę Muzealną. Przygotowuje się tu liczne lekcje muzealne, wystawy i konkursy.

Dużą sławą cieszy się amatorskie Koło Śpiewacze „Harmonia”, o kilkudziesięcioletniej tradycji. Wśród społeczności Zdun i okolic, znane jest nie tylko z chóralnego śpiewu, ale także z licznych, amatorsko wystawianych sztuk scenicznych. Wiele uroczystości uświetnia – obok chóru – orkiestra dęta, a także zespół „Senior” z kapelą, wywodzący się z członków Związku Weteranów Pracy.

Letnią atrakcją Zdun jest basen kąpielowy; jest tu też stadion, a dla miłośników wędkarstwa zarybiony stawik wodny. Ostatnio uruchomiono kręgielnię.

Ośrodek mieści się przy ul. Sienkiewicza 1 w Zdunach.

Na terenie Gminy funkcjonują 3 placówki Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Zduny:

- Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Zduny w Zdunach
- Filia Biblioteczna w Baszkowie
- Filia Biblioteczna w Konarzewie

Jest ona najstarsza, choć niespełna 55-letnią instytucją. W 2001 r. została wyróżniona w konkursie na najlepszą bibliotekę miejską i miejsko – gminną w Województwie Wielkopolskim. Biblioteka wprowadziła ciekawe formy promocji książki i czytelnictwa.

Podstawowe łączne dane o bibliotece przedstawiono w tabeli.

Tabela 10.3. Podstawowe dane bibliotekach

WYSZCZEGÓLNIENIE	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba pracowników	7	7	8	6	7
Liczba woluminów ogółem	42 795	43 957	44 274	45 132	44 190
Liczba pozyskanych woluminów w danym roku	655	502	151	725	90
Liczba zarejestrowanych czytelników ogółem	1 755	1 728	1 760	1 810	1 804
Liczba wypożyczeń w danym roku	38 586	36 829	37 816	41 401	41 057
Budżet placówki – suma wydatków rocznie	143 280	159 950	157 372	175 086	175 916
Zakupy książek w zł	6 937	6 992	3 276	8 629	2 835

Z powyższych danych wynika, że w Gminie poziom czytelnictwa jest zmienny. Liczba wypożyczeń malała od 1998 do 1999 roku, po czym zaczęła rosnać tak, aby w 2002 roku osiągnąć poziom 41 057. W 2002 roku wzrosła także liczba czytelników.

c) Sport i rekreacja

Długoletnie tradycje posiada działające na terenie gminy Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, które inspiruje działalność turystyczną nie tylko na terenie gminy. Członkowie Towarzystwa uczestniczą w rajdach organizowanych na terenie całego kraju. Corocznie organizowane są tzw. „Spotkania z wiosną” przy „Szańcu” na Bojownicy w miejscu upamiętniającym walki w okresie Powstania Wielkopolskiego.

Działalność sportową prowadzi CKS Zduny (Cukrowniczy Klub Sportowy) w zakresie piłki nożnej oraz SKS – Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Zdunach prowadzący sekcje piłki ręcznej i siatkówki, tenisa stołowego, karate oraz lekkoatletyczną.

11. PROMOCJA GMINY I ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Tak, jak bogata jest historia Zdun, tak ciekawa jest wędrówka jego ulicami, pełnymi zabytkowych domów. Ulice: Łanowa, Mickiewicza, Kobylińska, Sulmierzycka, Ostrowska, i Pl. Piotra Skargi to jeden wielki historyczny zabytek prastarej kultury słowiańskiej i największy w Wielkopolsce zespół zabudowy małomiasteczkowej, w większości z XVIII wieku.

Najcenniejszym zabytkiem miasta jest ratusz z ok. 1684 r. zbudowany przez Rafała Leszczyńskiego. Na jego wysokim dachu widnieje barokowa wieżyczka zegarowa, a od strony zachodniej pięciokolumnowy podcień. Na początku XIX w. dobudowano do niego niski, prostokątny budynek.

Godny uwagi jest kościół parafialny z 1719 r., z barokowym wyposażeniem wnętrza, a także dawny kościół ewangelicki, barokowo-klasycystyczny, dziś dom przedpogrzebowy.

Na terenie gminy znajduje się zabytkowy, późnoklasycystyczny pałac Mielżyńskich w Baszkowie, obecnie Dom Pomocy Społecznej. Z początku XIX w. pochodzi też tutejszy klasycystyczny kościół.

11.2. Infrastruktura turystyczna

a) baza noclegowa

miasto Zduny ok. 10 miejsc, Pirzyce około 20 miejsc noclegowych.

b) baza gastronomiczna

3 restauracje (2 w Zdunach, 1 w Perzycach), 4 pijalnie piwa (3 w Zdunach, 1 w Baszkowie).

Na terenie wiejskim funkcjonuje łącznie 9 sklepów spożywczych.

ZAŁĄCZNIK. PORÓWNANIE SYTUACJI GMINY ZDUNY Z WYBRANYMI GMINAMI WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

1. Analiza porównawcza na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS

Bazując na danych, dostępnych w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, w niniejszym załączniku dokonano analizy porównawczej gminy Zduny z innymi, wybranymi gminami. Dokonując wyboru gmin do porównania kierowano się następującymi kryteriami:

- zbliżoną liczbą ludności
- zbliżoną powierzchnią
- posiadaniem charakteru gminy miejsko-wiejskiej
- możliwie bliską odległością od gminy Zduny.

Wybrane do porównania gminy to:

1. Zduny (pow. krotoszyński)
2. Pogorzela (pow. gostyński)
3. Przedecz (pow. kolski)
4. Golina (pow. koniński)
5. Kobylin (pow. krotoszyński)
6. Stawiszyn (pow. kaliski)

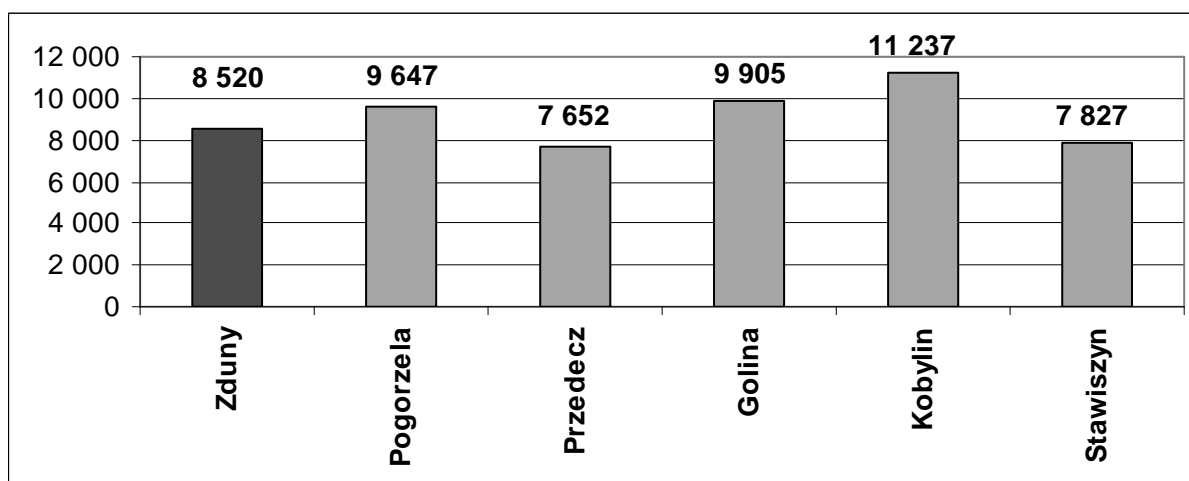
W celu zapewnienia porównywalności dostępnych danych dokonano przeliczenia wszystkich wartości bezwzględnych na wartości wskaźnikowe – na 1 tysiąc mieszkańców gminy, bądź 1 kilometr kwadratowy powierzchni gminy.

Autorzy raportu nie ponoszą odpowiedzialności za rzetelność danych, dostępnych w bazie GUS. Zaprezentowane dane dotyczą przeważnie roku 2001.

Powierzchnia

Największą gminą pod względem powierzchni jest Kobylin, a najmniejszą Przedecz. Wybrane gminy znacznie różnią się pod względem powierzchni. Gmina Zduny zajmuje tutaj 4 miejsce. Proporcje w tej kategorii prezentuje poniższy wykres.

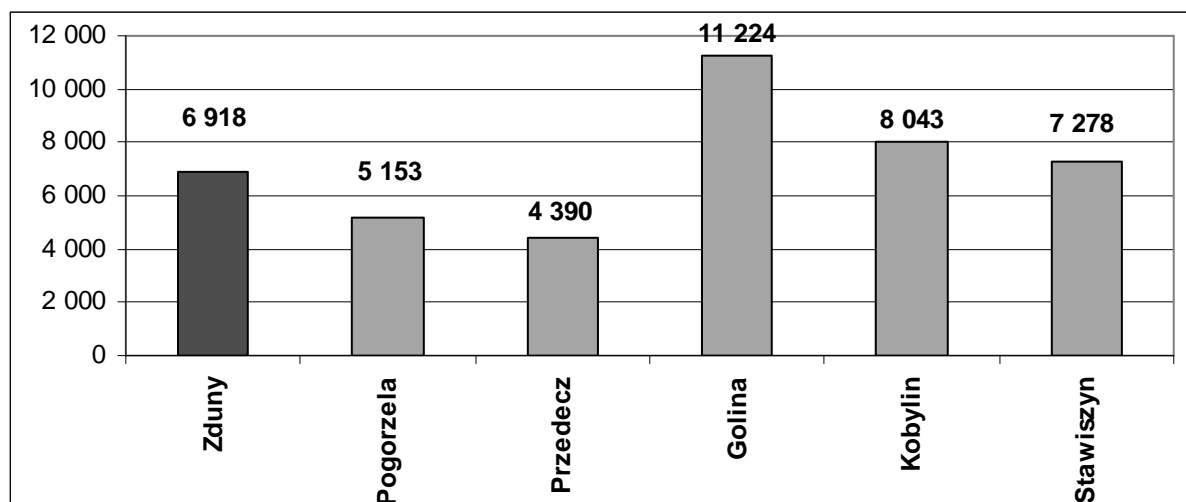
Wykres I. Powierzchnie gmin wybranych do analizy (w km²)

Ludność

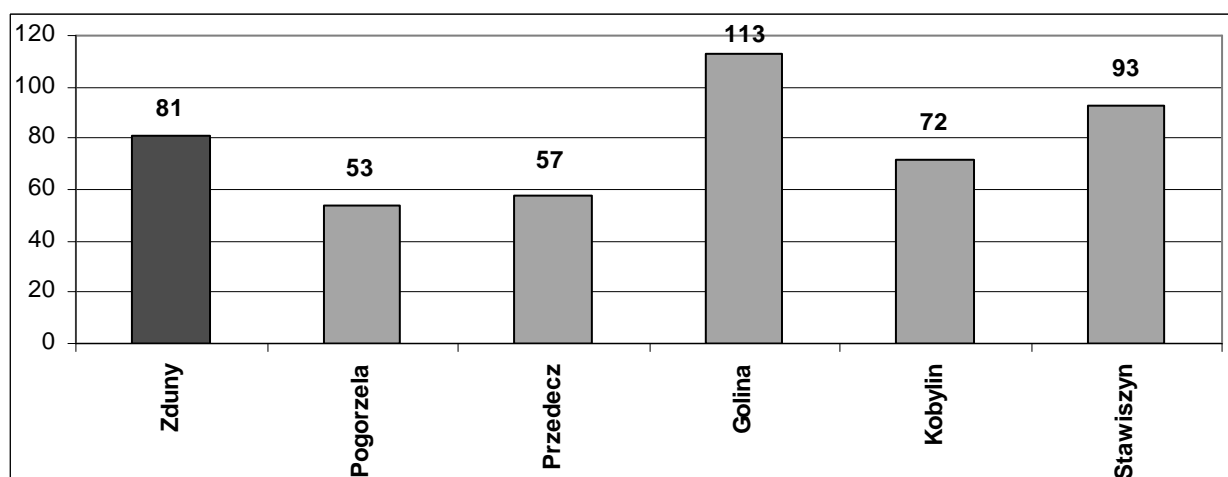
Najbardziej zaludnioną gminą jest Golina – 11,2 tys. mieszkańców, a najmniej ludności zamieszkuje Przedecz – 4,3 tys. osób. Gmina Zduny zajmuje tutaj 4 miejsce.

Wykres II. Liczba ludności wybranych gmin

Zestawiając powierzchnie gmin i liczbę zamieszkującej je ludności, można porównać współczynniki gęstości zaludnienia, które przedstawia poniższy wykres.

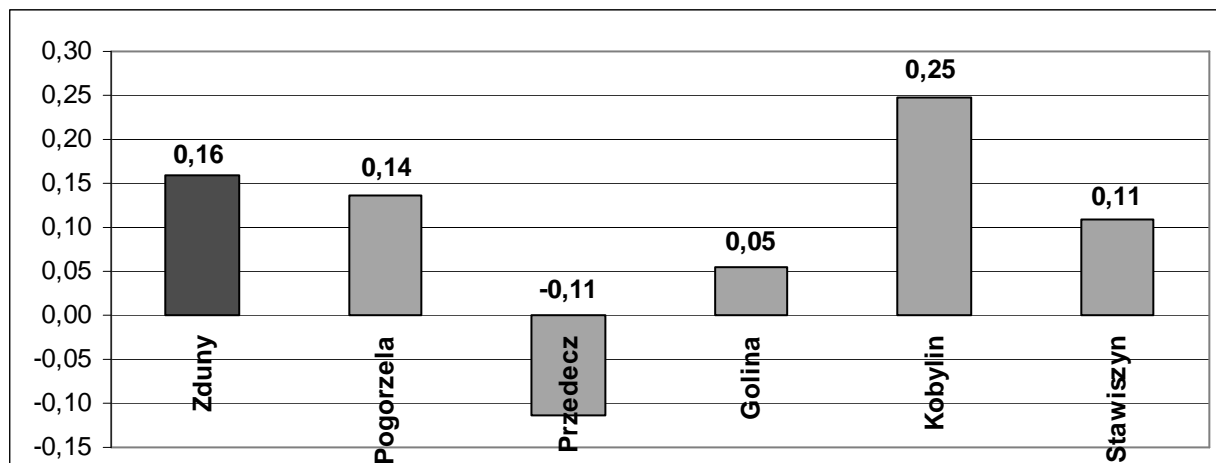
Wykres IV. Gęstość zaludnienia w wybranych gminach (osoby na 1 km²)

Ze względu na miejsko-wiejski charakter gmin ich gęstość zaludnienia jest znacznie niższa od średniej krajowej, wynoszącej około 120 osób na 1 km². Gminą o najwyższym współczynniku gęstości zaludnienia jest Golina, a następnie Stawiszyn, i Zduny. W gminach wybranych do porównania gęstość zaludnienia jest silnie zróżnicowana, przy czym zdecydowanie najniższą gęstość zaludnienia ma gmina Pogorzela.

Na liczbę mieszkańców gmin wpływ ma (obok migracji) przyrost naturalny. W wybranych gminach współczynnik przyrostu naturalnego jest silnie zróżnicowany, przy czym najwyższy jest w gminie Kobylin, a najniższy w gminie Przedecz. W skali całego kraju współczynnik ten w 2001 roku wyniósł około 0%.

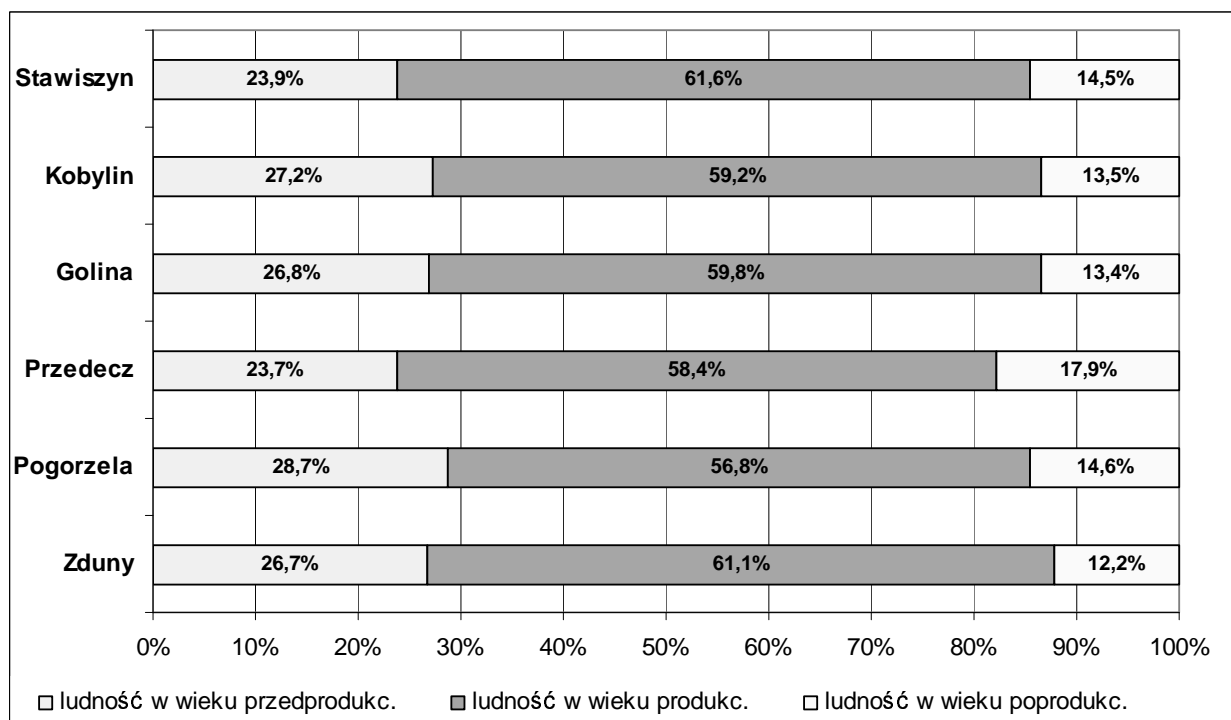
Wykres V. Przyrost naturalny w wybranych gminach w %

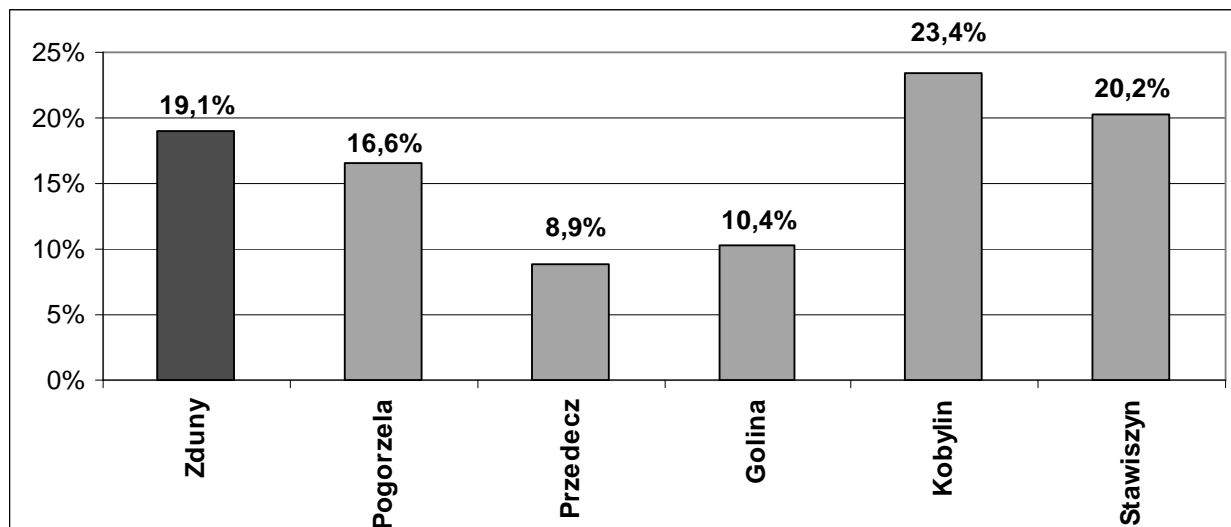

Rynek pracy, działalność gospodarcza

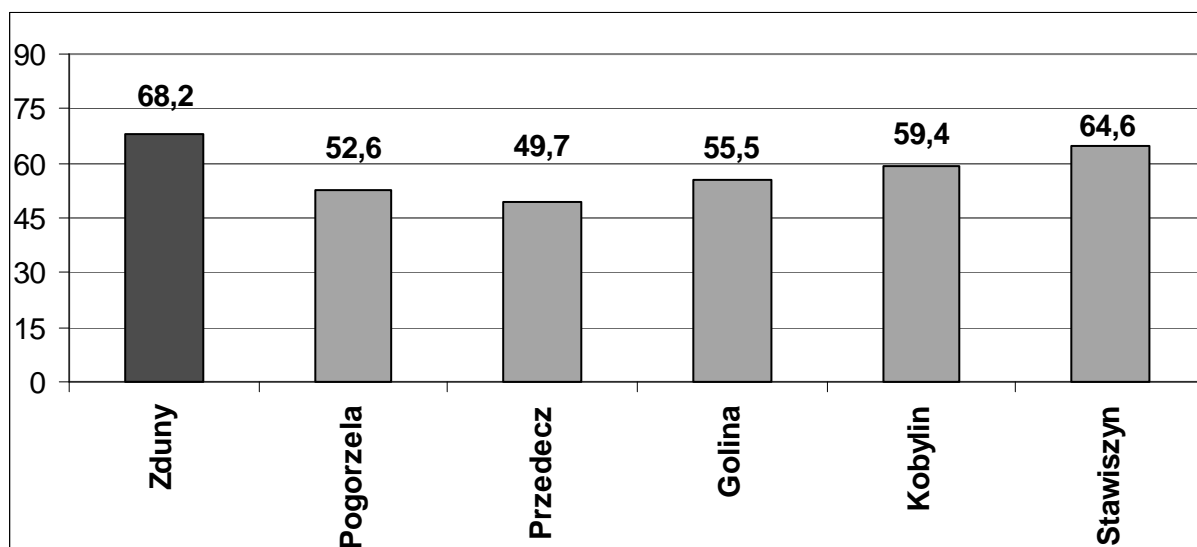
Różnice występują także pod względem struktury wiekowej ludności, zamieszkującej wybrane gminy. Ludność gminy Zduny jest jedną z najmłodszych, bowiem odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest jednym z większych i wynosi 26,7%. Z drugiej strony najmniej jest tutaj mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Udział ludności w wieku produkcyjnym jest także jednym z większych. Większy jest tylko w gminie Stawiszyn. W sytuacji utrzymującego się wysokiego bezrobocia większa liczba osób w wieku produkcyjnym jest zjawiskiem niekorzystnym.

Wykres VI. Ludność w wieku przed-, po- i produkcyjnym

Wykres VII. Pracujący jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym

Spośród osób w wieku produkcyjnym w gminie Zduny 19,1% jest pracujących. Stawia to gminę w całkiem korzystnej sytuacji w porównaniu do innych gmin, wybranych do analizy. Przy analizie tego wskaźnika trzeba jednak wziąć pod uwagę, iż GUS w tym przypadku nie prowadzi ewidencji pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz w zakładach osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących jest mniejsza niż 10. Z tego powodu w tym przypadku użyteczność danych, dostarczanych przez GUS, jest ograniczona.

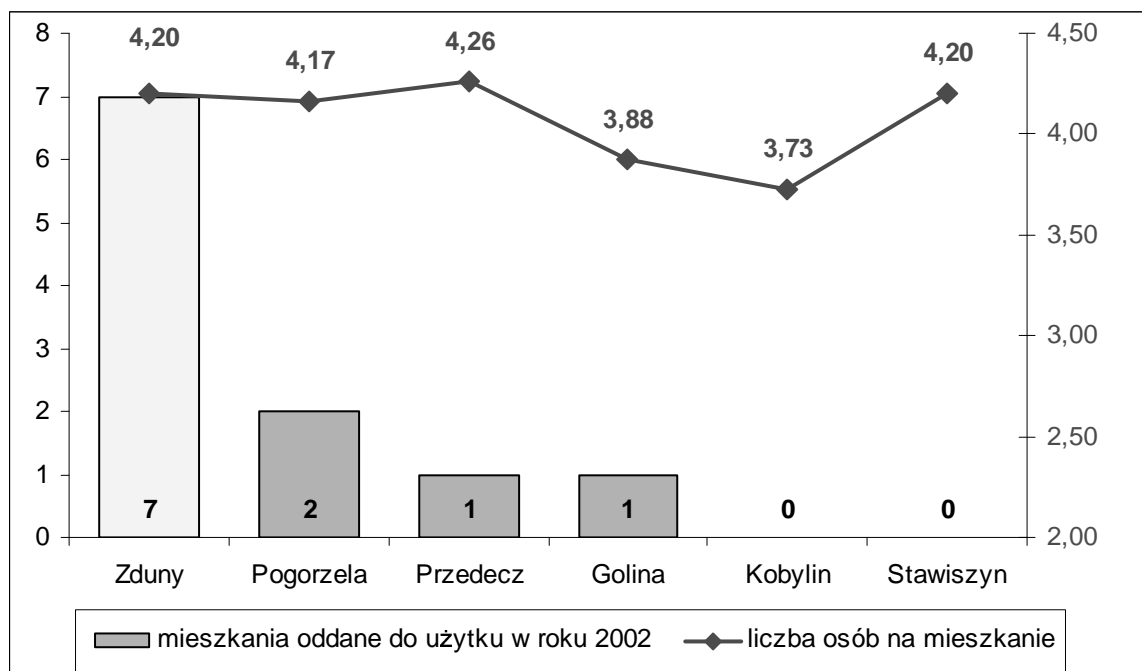
Wykres VIII. Liczba podmiotów gospodarczych na 1.000 mieszkańców, zarejestrowanych w systemie REGON

Najwięcej podmiotów gospodarczych jest zarejestrowanych w gminie Zduny i tym samym plasują się na 1 miejscu.

Poziom życia mieszkańców

O poziomie życia mieszkańców świadczy między innymi stan mieszkalnictwa, czy też wyposażenie w infrastrukturę techniczną. Poniżej porównano te właśnie czynniki.

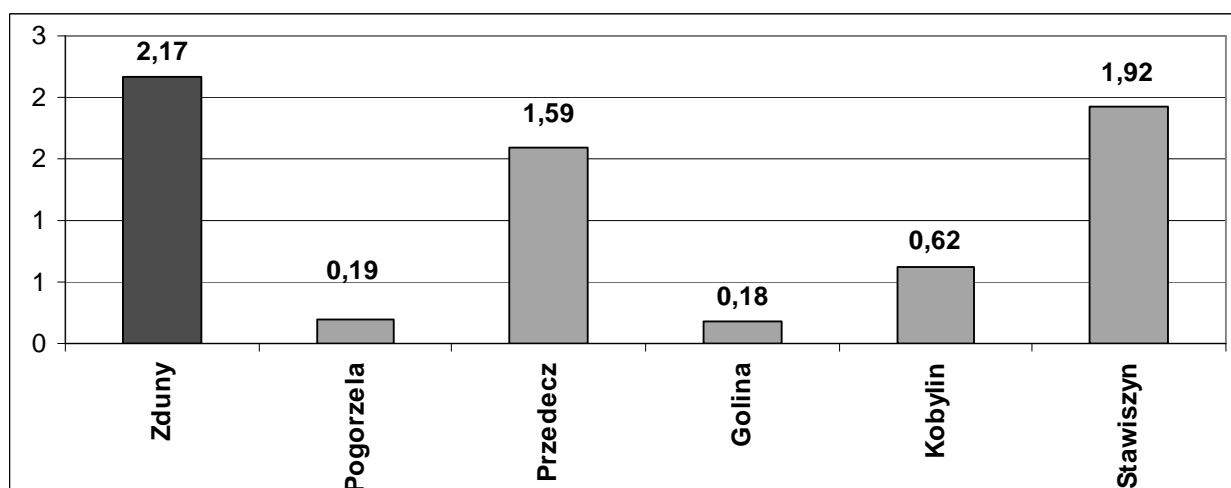
Wykres XI. Liczba osób przypadających na 1 mieszkanie.

Najkorzystniejsza sytuacja pod względem liczby osób na 1 mieszkanie w 2002 r. występowała w gminach Kobylin i Golina, a najmniej korzystna w gminie Przedecz. Gmina Zduny znalazła się tutaj na przedostatnim miejscu, choć trzeba zauważyć, że różnice są niewielkie.

Coraz mniej jednak oddaje się nowych mieszkań. Ze wskaźnikiem oddanych do użytku w 2002 roku 7 mieszkańami (czyli 2,17 na tysiąc mieszkańców), gmina Zduny plasuje się na pierwszym miejscu.

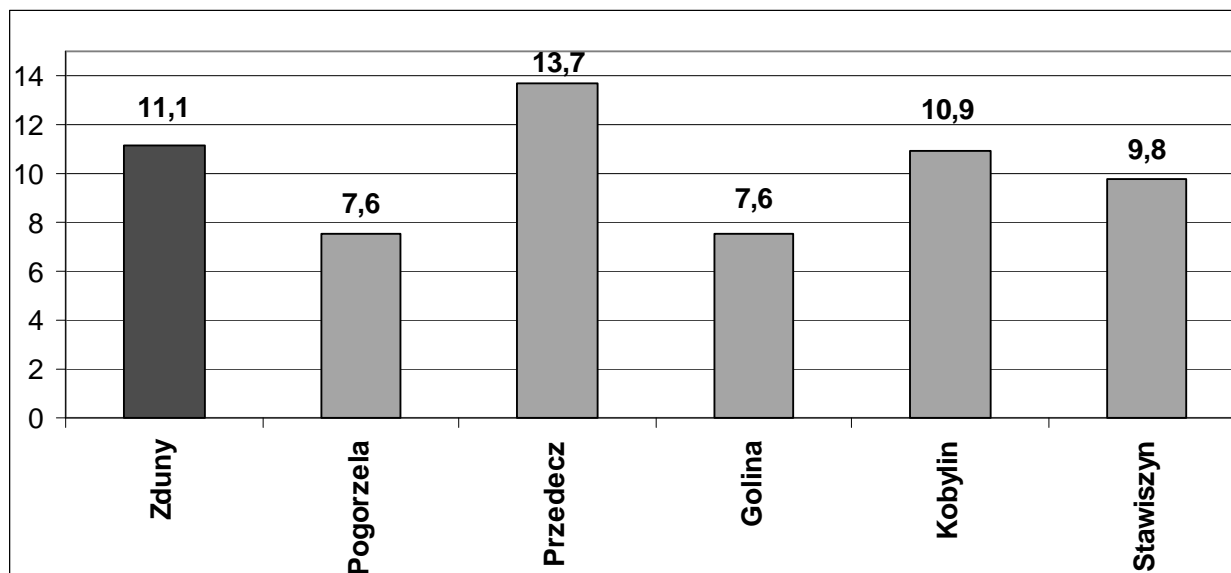
Wykres XII. Mieszkania oddane do użytku na tys. mieszkańców

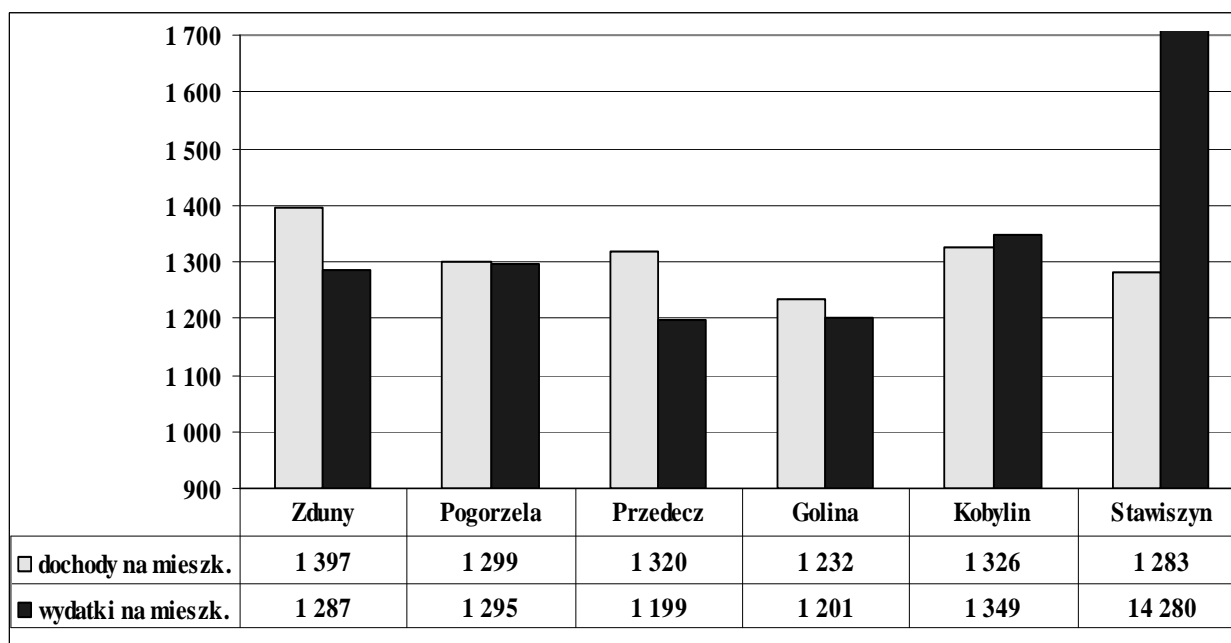
Jednym z innych, porównywalnych wskaźników jest liczba sklepów, przypadających na 1 tys. mieszkańców. Pod tym względem gmina Zduny plasuje się na 2 miejscu po gminie Przedecz.

Wykres XV. Sklepy przypadające na 1.000 osób

Dochody i wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wykres XVI. Dochody i wydatki budżetu gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)

Najwyższe dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2002 r. zanotowano w gminie Zduny, a następnie w gminie Kobylin. W przypadku wydatków najwyższe zanotowano w gminie Stawiszyn, a najniższe w gminie Przedecz.

12. SPIS TABEL

Tabela 2.1. Dane klimatyczne dla gminy Zduny	16
Tabela 3.1. Struktura ludności Gminy według grup wiekowych w 2002 r.	18
Tabela 3.2. Dynamika dochodów i wydatków gminy w latach 1999-2002.....	24
Tabela 4.1. Dochody ogółem a dochody własne budżetu Gminy.....	26
Tabela 4.2. Udział podatków i opłat lokalnych w dochodach ogólnych Gminy	26
Tabela 4.3. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa	28
Tabela 4.4. Poziom subwencji w latach 1998-2002 (w zł)	28
Tabela 4.5. Struktura dochodów z majątku gminy (w %)	29
Tabela 5.1. Struktura przedsiębiorców (osoby fizyczne) według branż (liczba).....	32
Tabela 5.2. Dane o hodowli na terenie gminy w szt.	33
Tabela 6.1. Dane na temat mienia komunalnego gminy.....	35
Tabela 6.2. Dane na temat finansów mienia komunalnego Gminy	36
Tabela 7.1. Sytuacja mieszkaniowa w gminie	37
Tabela 8.1. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną (według powodów) w 1998 i 2002 roku	41
Tabela 8.2. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy w 2002 roku	42
Tabela 8.3. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych gminie w 2002 roku ...	42
Tabela 8.4. Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w podziale na kategorie.....	43
Tabela 10.1. Podstawowe dane o przedszkolu (rok szkolny 2002/2003)	46
Tabela 10.2. Podstawowe dane o szkołach podstawowych i gimnazjach (rok szkolny 2002/2003)	47
Tabela 10.3. Podstawowe dane bibliotekach	49

13. SPIS WYKRESÓW

Wykres 2.1. Rodzaje gruntów w gminie Zduny	11
Wykres.2.2. Struktura gruntów rolnych w gminie Zduny	11
Wykres 2.3. Struktura własności gruntów w gminie	12
Wykres 2.4. Klasy gruntów ornych	13
Wykres 3.1. Zmiany liczby ludności gminy (l. osób).....	17
Wykres 3.2. Ludność gminy w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny (l. osób).....	18
Wykres 3.3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych	20
Wykres 3.4. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu	20
Wykres 3.5. Struktura bezrobotnych według wykształcenia	21
Wykres 3.6. Struktura bezrobotnych według stażu pracy.....	22
Wykres 4.1. Porównanie poziomu dochodów i wydatków z budżetu gminy (w zł)	23
Wykres 4.2. Porównanie dynamiki dochodów i wydatków gminy (rok poprzedni = 100).....	24
Wykres 4.3. Udziały poszczególnych składników w dochodach gminy	25
Wykres 4.4. Struktura dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych.....	27
Wykres 4.5. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach (w %)	30
Wykres 5.1. Zmiana liczby przedsiębiorców (na podstawie Ewidencji Działalności Gospodarczej w UM).....	31
Wykres 5.3. Struktura upraw w gminie	33
Wykres 5.4. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni	33
Wykres 5.5. Łączna powierzchnia gospodarstw w poszczególnych kategoriach wielkości	34
Wykres 7.1. Zmiany długości sieci kanalizacyjnej i liczby przyłączy	39
Wykres 9.1. Informacje o zachorowalności mieszkańców Gminy.....	45
Wykres 10.1. Liczba uczniów na 1 etat przeliczeniowy, 1 oddział i 1 izbę szkolną (rok szkolny 2002/2003)	48
Wykres 10.2. Wielkość szkoły a koszt utrzymania 1 ucznia (rok szkolny 2002/2003)	48
Wykres I. Powierzchnie gmin wybranych do analizy (w km ²)	52
Wykres II. Liczba ludności wybranych gmin	53
Wykres IV. Gęstość zaludnienia w wybranych gminach (osoby na 1 km ²)	53
Wykres V. Przyrost naturalny w wybranych gminach w %	54
Wykres VI. Ludność w wieku przed-, po- i produkcyjnym	54
Wykres VII. Pracujący jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym	55

Wykres VIII. Liczba podmiotów gospodarczych na 1.000 mieszkańców, zarejestrowanych w systemie REGON.....	55
Wykres XI. Liczba osób przypadających na 1 mieszkanie.....	56
Wykres XII. Mieszkania oddane do użytku na tys. mieszkańców	56
Wykres XV. Sklepy przypadające na 1.000 osób.....	57
Wykres XVI. Dochody i wydatki budżetu gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	57